

تولید و ارائه آمارهای رسمی
با کیفیت با رعایت استانداردهای
آماري ملي و بين المللي

شعار سال ۱۳۹۶ مرکز آمار ایران

تولید داده با کیفیت بالا و ارتقای بهره‌وری

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مصوب سال ۱۳۵۳، موظف به انجام سرشماری‌های عمومی و آمارگیری‌های نمونه‌ای در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به منظور تهیه آمارهای لازم برای تأمین پیش‌نیازهای برنامه‌ریزی و هدف‌های برنامه‌های عمرانی کشور و همچنین تهیه محاسبات ملی و شاخص قیمت‌ها است. شایان ذکر است از سال ۱۳۹۳، عناوین آمارهای تولیدی به همراه زمان انتشار و نحوه ارائه آمارهای تولید شده (قالب گزارش‌ها، فایل‌های اطلاعاتی، نشریات آماری) در قالب تقویم زمانی انتشار آمارها تهیه و از طریق درگاه ملی آمار^۱ در دسترس کاربران قرار می‌گیرد. در این سال، اقدامات مرکز در زمینه تولید آمارهای رسمی با کیفیت به شرح زیر ارائه می‌شود. لازم به ذکر است اجرای هشتمین سرشماری عمومی نفوس و مسکن، مهمترین فعالیت آماری این مرکز در سال ۱۳۹۵ بود که در ابتدای این بخش به انتشار نتایج تفصیلی آن در سال ۱۳۹۶ پرداخته شده است.

❖ انتشار نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵

سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ از مدرن‌ترین سرشماری‌های کشور بود که در فرآیند اجرای آن برای جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های الکترونیکی استفاده شد. در این سرشماری اطلاعات خانوارهای داوطلب بصورت اینترنتی و سایر خانوارها به روش مصاحبه حضوری و با استفاده از تبلت گردآوری شده و در پایان کل اطلاعات خانوارها در دو پایگاه داده اینترنتی و سیجاد ذخیره شد. وجود دو منبع جمع‌آوری اطلاعات و ضرورت پالایش داده‌ها، جمع‌آوری اطلاعات، ادیت و جانمایی، صحت‌سنجی و راستی‌آزمایی، بررسی و ارزیابی شاخص‌های جمعیتی و در نهایت تهیه یک فایل یکپارچه صحیح از اطلاعات موجود، فعالیت تکنیکی جدید و گسترده‌ای بود که برای بار اول در ایران اتفاق افتاد. این فعالیت مستلزم مطالعات و بررسی‌های دقیق کارشناسی بود که با ارزیابی‌های همه‌جانبه، بررسی روند اطلاعات، مقایسه شاخص‌ها در سال‌های مختلف و همچنین بررسی سری‌های زمانی اطلاعات در نهایت با موفقیت به نتیجه رسید.

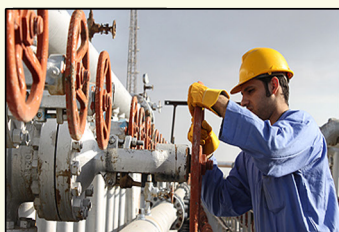
در سال‌های اخیر اهمیت استفاده از آمار در برنامه‌ریزی‌ها به طور چشمگیری گسترش یافته است، پس از اتمام سرشماری نیازهای متعدد هیئت دولت، دستگاه‌های دولتی، عمومی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها، سازمان‌های خصوصی و سایر کاربران به مرکز سرازیر شد، لذا تأیید اطلاعات و آماده کردن جداول و شاخص‌های جمعیتی به صورت فعالیتی فشرده و با استفاده از حداکثر ظرفیت و توان نرم‌افزاری و سیستمی و نیروی انسانی انجام گرفت.

در راستای انتشار اطلاعات سرشماری و اطلاع‌رسانی نتایج بدست آمده، ابتدا گزارش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ در فروردین ماه ۹۶ در حضور ریاست محترم جمهور کشور و هیئت دولت ارائه شد. سپس با انجام مصاحبه‌های مطبوعاتی اطلاع‌رسانی عمومی صورت گرفت و در ادامه ارائه اطلاعات و شاخص‌های مورد نیاز کاربران تهیه و اطلاع‌رسانی شد. گزیده‌ای از شاخص‌ها و اطلاعات به صورت نشریه فیزیکی و الکترونیکی (فارسی و انگلیسی) منتشر شد. علاوه بر این، گزارش‌های متعددی از اطلاعات و نتایج سرشماری و بیش از ۴۲۰۰۰ عنوان جدول آماری در سطوح مختلف جغرافیایی تهیه و از طریق درگاه ملی آمار در اختیار عموم قرار گرفت.

❖ آمارگیری‌های نمونه‌ای

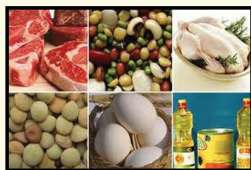
به منظور تولید آمار در بخش‌های مختلف اقتصادی، صنعت، معدن، کشاورزی، بازرگانی، خدمات، مسکن و خانوار و تهیه شاخص‌های قیمت، بیش از ۳۶ آمارگیری نمونه‌ای و جمع‌آوری اطلاعات انجام شد. همچنین با تأکید رئیس محترم مرکز، به منظور کاهش هزینه‌های اجرا و تسریع در استخراج نتایج، در اجرای بیشتر آمارگیری‌ها تبلت جایگزین پرسشنامه‌های فیزیکی شده است. نتایج این آمارگیری‌ها در قالب نشریه و نیز از طریق درگاه ملی آمار قابل دسترسی می‌باشد. عناوین و خلاصه اطلاعات هر یک از آمارگیری‌های اجرا شده در سال ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

آمارگیری از نیروی کار

برنامه‌ریزی، ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اقتصادی کشور در زمینه بازار کار، اجرای آمارگیری نیروی کار را ضروری می‌سازد. هدف کلی از اجرای این آمارگیری، شناخت ساختار و وضعیت جاری نیروی کار و تغییرات آن است. این هدف از طریق «برآورد فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار»، «برآورد سالانه جمعیت‌های نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تغییرات فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح کل کشور» و همچنین «برآورد تغییرات سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح استان‌ها» تأمین می‌شود. برای اجرای این آمارگیری به ۲۴۳ هزار خانوار نمونه مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه الکترونیکی و با استفاده از تبلت، اطلاعات مربوط به وضعیت اشتغال افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر جمع‌آوری می‌شود. نتایج این آمارگیری علاوه بر تأمین نیازهای بخش برنامه‌ریزی کشور در زمینه بازار کار، برای تعیین جایگاه کشور بین سایر کشورهای جهان، مورد استفاده قرار می‌گیرد. اجرای این آمارگیری به صورت فصلی و انتشار نتایج آن به صورت فصلی و سالانه است.

آمارگیری از «هزینه و درآمد خانوارهای شهری» و «هزینه و درآمد خانوارهای روستایی»

نتایج این آمارگیری‌ها در بررسی الگوی مصرفی خانوارهای شهری و روستایی، مطالعه روند مصرف کالاها و خدمات، ارزیابی آثار سیاست‌های اقتصادی در زمینه تأمین عدالت اجتماعی، بررسی توزیع درآمد و امکانات و تسهیلات خانوارها، مطالعه روابط متقابل ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی خانوارها، فراهم آوردن امکان بررسی خانوارهای زیر خط فقر کاربرد دارد. علاوه بر آن، نقش مهم نتایج این آمارگیری‌ها در تأمین اطلاعات مورد نیاز حساب‌های ملی و منطقه‌ای، بررسی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی-اجتماعی کشور تأکید بر اهمیت زیاد آنها دارد. نتایج این آمارگیری‌ها در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و پژوهش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد استفاده سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران کشور قرار می‌گیرد. برای اجرای این آمارگیری‌ها به حدود ۴۰ هزار خانوار مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه، اطلاعات مربوط به خصوصیات اجتماعی-اقتصادی خانوار، هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی و درآمد خانوار جمع‌آوری می‌شود. در این آمارگیری‌ها، اندازه نمونه با در نظر گرفتن خطای نسبی کمتر از ۱۰ درصد یا ضریب تغییرات کمتر از ۵ درصد، به گونه‌ای بهینه شده است که متوسط هزینه‌های کل، متوسط هزینه‌های خوراکی و دখانی، متوسط هزینه‌های غیرخوراکی و درآمد خانوارها با دقت بالا قابل برآورد باشد. همچنین همراه با ارائه نتایج آمارگیری، «ضریب تغییرات» برآورد انواع هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی و درآمد خانوارها محاسبه و ارائه می‌شود. به این ترتیب کاربران نتایج می‌توانند با محاسبه بازه اطمینان برآوردها، در مورد استفاده یا عدم استفاده از آنها، آگاهانه تصمیم‌گیری کنند. هر سال تغییرات مورد نیاز در راستای بهبود طراحی و اجرای آمارگیری، پس از مطالعات و بررسی‌های لازم و تطبیق با استانداردها و توصیه‌های بین‌المللی، توسط کارشناسان مربوطه اعمال می‌شود.

با اجرایی نمودن فرآیند بررسی و اصلاح داده‌های پرت در نرم‌افزار آمارگیری و توسط کارشناسان استانی، امکان استفاده از اطلاعات فصلی آمارگیری هزینه و درآمد خانوار در محاسبه رشد ناخالص ملی فصلی (حدود ۶۰ درصد اطلاعات مورد نیاز آن از آمارگیری هزینه و درآمد خانوار استخراج می‌شود) در پایان هر فصل فراهم و با توجه به استخراج نتایج به صورت فصلی، تهیه حساب‌های زودرس امکان‌پذیر شد.

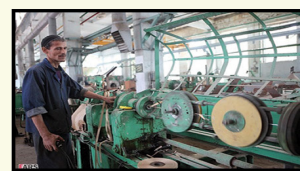
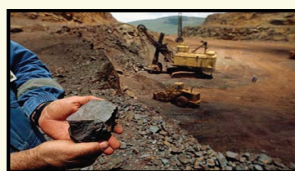
آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر

هدف اصلی از طراحی و اجرای این آمارگیری، تهیه زمینه اطلاعاتی مناسب از ویژگی‌های کارگاه‌های صنعتی، جهت برنامه‌ریزی توسعه صنعتی، اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه صنعتی و اعمال سیاست‌های اقتصادی است.

آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر از سال ۱۳۵۱ به صورت سالانه بجز سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در سراسر کشور اجرا شده است. در سال ۱۳۹۶ چهل و چهارمین دوره آمارگیری مذکور با مراجعه به حدود ۲۳۳۱۳ کارگاه صنعتی در سراسر

کشور اجرا شده است. ذکر این نکته ضروری است که جمع‌آوری اطلاعات هر سال، پس از نهایی شدن حساب‌های مالی کارگاه‌های صنعتی امکان‌پذیر خواهد بود، از این‌رو در این طرح، اطلاعات یک سال قبل (سال ۱۳۹۵) جمع‌آوری شده است.

آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور

هدف اصلی از طراحی و اجرای این آمارگیری، تهیه اطلاعات جامع و بهنگام از ویژگی‌های معادن در حال بهره‌برداری کشور، برای برنامه‌ریزی توسعه، اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه در بخش معدن می‌باشد. در آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور سال ۱۳۹۶ تمامی معادن متشکل کشور که در سال ۱۳۹۵ در حال بهره‌برداری بوده‌اند (بجز معادن شن و ماسه) سرشماری و معادن شن و ماسه به روش نمونه‌ای مورد آمارگیری قرار گرفته‌اند. از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۷ همه‌ساله بخشی از معادن با عنوان «معادن منتخب» مورد آمارگیری قرار گرفته است و نتایج آن در نشریه‌های جداگانه‌ای منتشر شده است. در سال‌های ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵ «طرح آمارگیری از معادن تحت پوشش بخش عمومی» به اجرا درآمد و از سال ۱۳۶۷ تا کنون به استثنای سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۴ آمارگیری از معادن کشور به‌طور سالانه انجام شده است.

آمارگیری از فعالیت‌های پشتیبانی معدن

هدف کلی از اجرای این طرح، تأمین داده‌های جامع و بهنگام از ویژگی‌های کارگاه‌های دارای فعالیت پشتیبانی استخراج معدن است. جامعه‌ی هدف در این طرح، تمامی کارگاه‌های دارای فعالیت پشتیبانی استخراج معدن کشور که فعالیت آن‌ها شامل عملیات اکتشاف، حفاری، آتشیاری، پمپاژ و آب‌کشی و روباره‌برداری و ... (بجز نقشه‌برداری، ژئوفیزیک و استخراج معدن) می‌باشد. مرکز آمار ایران برای نخستین بار در سال ۱۳۹۶، اقدام به اجرای طرح آمارگیری از کارگاه‌های دارای فعالیت پشتیبانی استخراج معدن در سطح کشور نموده است. لازم به ذکر است که طرح تفصیلی داده - ستانده آمارگیری از کارگاه‌های دارای فعالیت پشتیبانی استخراج معدن در سال ۱۳۹۲، در سطح تمامی استان‌های کشور توسط مرکز آمار ایران به اجرا درآمد.

آمارگیری از کارگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات محیط زیست - ۱۳۹۶

این طرح قبلاً در قالب دو طرح جامع و تفصیلی جهت تهیه حساب‌های داده‌ستانده در سال ۱۳۹۲ اجرا شد که در این طرح‌ها اطلاعات سال ۱۳۹۰ کارگاه‌ها جمع‌آوری شد. هدف کلی طرح، تأمین داده‌های مورد نیاز به‌منظور تهیه‌ی حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۵ کارگاه‌های جمع‌آوری، تصفیه، دفع پسماند، بازیافت مواد و آلودگی زدایی سیستم‌های فاضلاب است. نظر به اهمیت محیط زیست و جایگاه این بخش به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه پایدار، طرح مستقلی تحت عنوان طرح «آمارگیری از کارگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات محیط زیست - ۱۳۹۶» در مرداد ماه اجرا شد.

اجرای این طرح در راستای پوشش آماری کارگاه‌های خدمات جمع‌آوری، تصفیه، دفع پسماند، بازیافت مواد و سیستم‌های فاضلاب و جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به عملکرد، هزینه‌ها و درآمدهای کارگاه‌های مذکور به منظور محاسبه و ارائه‌ی حساب‌های ملی توجیه می‌شود. آمارگیری در این طرح از طریق مراجعه‌ی مستقیم مأمور آمارگیری به واحد آماری نمونه و تکمیل پرسشنامه از طریق مصاحبه‌ی حضوری با مسئولان واحد آماری نمونه انجام می‌شود.

آمارگیری کارگاهی فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)^۱

مرکز آمار ایران از سال ۱۳۸۱ به دفعات، به اجرای طرح‌های آمارگیری از کارگاه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) با هدف تهیه‌ی حساب‌های ملی اقدام کرده که عبارتند از:

- طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات تلفن همراه در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۷
- طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات مخابرات خصوصی در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۶
- طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات پست خصوصی در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۷
- طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات ارتباطی در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳
- طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات رایانه در سال ۱۳۹۳
- طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات اینترنت در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۷، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳

همچنین مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۲ برای اولین بار به سفارش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، طرح‌های زیر را به اجرا در آورد:

۱. طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات ارتباطی
۲. طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات رایانه
۳. طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات اینترنت
۴. طرح آمارگیری از کارگاه‌های تولید تجهیزات ICT
۵. طرح آمارگیری از کارگاه‌های عمده فروشی تجهیزات ICT
۶. طرح آمارگیری از شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در کارگاه‌های کشور

از ۶ طرح مورد اشاره، ۵ طرح برای تهیه‌ی حساب‌های کارگاه‌های بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و طرح شماره ۶ برای تهیه‌ی شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در کارگاه‌های کشور به اجرا درآمد. طرح‌های آمارگیری ویژه‌ی حساب‌های بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات و شاخص‌های این بخش برای دومین بار در سال ۱۳۹۶ و به سفارش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با اندکی تغییرات توسط مرکز آمار ایران به شرح ذیل اجرا گردید:

^۱. Information and Communications Technology

۱. طرح‌های آمارگیری از کارگاه‌های ارائه‌ی خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات مشتمل بر:

۱-۱. طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات فناوری ارتباطات (CT)

۱-۲. طرح آمارگیری از کارگاه‌های خدمات فناوری اطلاعات (IT)

۱-۳. طرح آمارگیری از کارگاه‌های مشترک پست و مخابرات

۱-۴. طرح آمارگیری از کارگاه‌های نصب و تعمیر رایانه

۲. طرح آمارگیری از کارگاه‌های تولید تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات

۳. طرح آمارگیری از کارگاه‌های عمده فروشی تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات

۴. طرح آمارگیری از کارگاه‌های انتشار کتاب، گاهنامه و سایر فعالیت‌های انتشاراتی الکترونیکی

۵. طرح آمارگیری از شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات

بجز طرح آمارگیری از شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، سایر طرح‌های مورد نظر، مربوط به حساب‌های بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌باشد.

آمارگیری برخورداری خانوارها و استفاده افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات

مرکز آمار ایران دو بار طرح آمارگیری از کاربران اینترنت در خانوارهای کشور را در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹ به اجرا درآورده است. این طرح در سال‌های ۱۳۹۲، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۶ با عنوان جدید مورد اشاره در بالا به سفارش «سازمان فناوری اطلاعات ایران» به عنوان مسئول تدوین نظام پایش شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور و با همکاری «پژوهشکده آمار» تهیه و اجرا شد. بر اساس این طرح، برخورداری خانوارها و استفاده‌ی افراد کشور از فناوری اطلاعات و ارتباطات در ۳ ماه قبل از زمان آمارگیری مطابق با شاخص‌های ۱۹ گانه‌ی مورد نظر «اتحادیه مخابرات بین‌المللی»^۱ (ITU) برای دستیابی به مقایسات بین‌المللی مورد پرسش قرار گرفت. هدف کلی از اجرای این طرح، برآورد نیاز کشور به منظور محاسبه ضریب نفوذ اینترنت در سال ۱۳۹۶ بوده و اهداف تفصیلی آن عبارت بودند از:

- مشخصات عمومی اعضای خانوار (شامل سن، جنس، سواد، مدرک تحصیلی، فعالیت و شغل)
- وضعیت دسترسی خانوار به تلفن، رایانه، اینترنت، رادیو و تلویزیون در محل سکونت
- وضعیت استفاده‌ی افراد از تلفن همراه، رایانه و اینترنت
- محل استفاده افراد از اینترنت در ۳ ماه گذشته
- تناوب استفاده افراد از اینترنت در ۳ ماه گذشته
- نوع استفاده از اینترنت

^۱ . International Telecommunication Union (ITU)

• نحوه‌ی دسترسی به اینترنت در محل سکونت

این آمارگیری در آبان ماه ۱۳۹۶ با مراجعه‌ی مأموران آمارگیری به تعداد ۲۴۳۱۴ خانوار در سراسر کشور اجرا گردید و مراحل استخراج و انتشار آن در سال ۱۳۹۷ انجام خواهد شد.

آمارگیری از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی»، «کرایه ماشین آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» و «قیمت مصالح ساختمانی»

سه آمارگیری نمونه‌ای فوق، اولین بار در سال ۱۳۶۵ توسط مرکز آمار ایران تهیه و در همه استان‌های کشور به صورت فصلی اجرا و نتایج آن به صورت نشریه‌های شش‌ماهه و سالانه منتشر شده است. هدف از اجرای این آمارگیری‌ها، برآورد هزینه طرح‌های عمرانی و پرداخت هزینه آن‌ها، بررسی روند تغییر قیمت‌ها و عوامل مؤثر بر افزایش آنها به منظور کنترل قیمت‌ها است. این آمارگیری‌ها از نیمه اول سال ۱۳۷۴ تا کنون به صورت شش‌ماهه در سطح شهرستان در حال اجرا است. جمع‌آوری اطلاعات دو آمارگیری نمونه‌ای از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی» و «کرایه ماشین آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» از طریق اینترنت و اطلاعات آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت مصالح ساختمانی» از طریق مصاحبه و با استفاده از دستگاه تبلت صورت می‌گیرد. نتایج حاصل از این آمارگیری‌ها، شش‌ماه یک‌بار منتشر می‌شود.

آمارگیری از گردشگران ملی

هدف کلی از اجرای این طرح تهیه آمار و اطلاعات مربوط به گردشگری خانوارهای کشور است. در سال ۱۳۸۷ به دلیل فقدان آمارهای رسمی قابل اعتماد در زمینه گردشگری از یک سو و نیاز برنامه‌ریزان از سوی دیگر، اولین اجرای این طرح صورت گرفت. در این طرح با مراجعه به خانوارهای نمونه و مصاحبه با افراد مطلع، اطلاعاتی در مورد ویژگی‌های سفر از جمله تعداد سفر، نوع سفر (با اقامت شبانه و بدون اقامت شبانه)، شیوه سفر (با تور، بدون تور)، هدف اصلی سفر (دیدار بستگان و دوستان، گردش و تفریح، درمان، آموزش، زیارت و...)، نوع اقامتگاه گردشگران (منزل بستگان و آشنایان، اقامتگاه‌های عمومی، چادر و کمپ شخصی و...)، وسیله نقلیه اصلی مورد استفاده، هزینه‌های سفر و ... جمع‌آوری می‌شود. این طرح در سال ۱۳۸۷ در چهار مرحله، (بهار، تابستان، پاییز و زمستان) و در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ در دو مرحله (بهار و تابستان) و در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ برای فصل بهار انجام شده است.

آمارگیری از فعالیت‌های فرهنگی خانوار

در سال ۱۳۸۸ «طرح بررسی و سنجش شاخص‌های فرهنگ عمومی کشور» با هدف بررسی شاخص‌های غیرثبتي، توسط شورای فرهنگی عمومی کشور بصورت ملی با بیش از ۱۷۰۰۰ نمونه در نقاط شهری و روستایی کل کشور اجرا شد؛ گزارش مربوط به آن

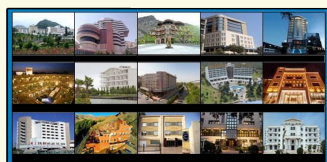
توسط شورای مزبور در سال ۱۳۹۰ منتشر شد. اما در مرکز آمار ایران، برای نخستین بار در سال ۱۳۹۳، «طرح آمارگیری از فعالیتهای فرهنگی خانوار» در سطح کشور و برای تمامی افراد ۱۵ ساله و بیشتر خانوارهای نمونه در قالب دو پرسشنامه خانواری و فردی اجرا شده است. سپس این طرح در سال ۱۳۹۴ با عنوان «طرح آمارگیری از فعالیتهای و رفتارهای فرهنگی خانوار» در سطح کشور و در نقاط شهری برای افراد ۱۸ ساله و بیشتر اجرا شد.

فقدان آمارهای رسمی و قابل اعتماد در زمینه فعالیتهای و رفتارهای افراد جامعه و نیاز برنامه‌ریزان به این آمارها از ضروریات اجرای این طرح آماری بود. در سال ۱۳۹۶ بصورت یک فرایند تکمیلی علاوه بر تغییرات محتوایی در پرسشنامه و راهنمای طرح، به لحاظ فنی و نمونه‌گیری نیز تغییراتی ایجاد گردید. این طرح با ۴۰۰۰ نمونه برای افراد ۱۵ ساله و بیشتر حاضر خانوارهای شهری و روستایی کشور با عنوان "طرح آمارگیری از فرهنگ رفتاری خانوار" اجرا شد.

هدف کلی از اجرای این طرح، برآورد اطلاعات آماری مورد نیاز از فعالیتهای و رفتارهای افراد خانوارهای شهری و روستایی در سطح کل کشور و ۱۵ استان منتخب، برای زمان آماری تعیین شده، بوده است.

در این طرح، نحوه جمع‌آوری اطلاعات مربوط به خانوار از طریق مصاحبه حضوری با پاسخگوی مطلع و اطلاعات مربوط به فرد ۱۵ ساله و بیشتر انتخاب شده در خانوار، اطلاعاتی در مورد مطالعه کتاب غیردرسی و روزنامه، تماشای تلویزیون و گوش کردن به رادیو و موسیقی، رفتن به سینما و تئاتر و کنسرت، ورزش، مصرف دخانیات، خرید پوشاک و لوازم و... از طریق مصاحبه با فرد نمونه و تکمیل پرسشنامه جمع‌آوری می‌شود.

آمارگیری از کارگاه‌های دارای فعالیتهای ده‌گانه مرتبط با حساب‌های ملی

طرح آمارگیری از کارگاه‌های ۱۰ گانه مرتبط با حساب‌های ملی به صورت نمونه‌گیری بر اساس پاسخگویی به نیازهای مذکور، طراحی و در سال ۱۳۹۶ اجرا شد. تمامی کدهای فعالیتهای این طرح سال‌های مختلف به صورت نامتناوب اجرا شده که در قالب طرح جامع بازرگانی و خدمات در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ در سطح کل کشور به اجرا درآمده است.

هدف آن بررسی خلأهای آماری در بخش‌های مرتبط با فعالیتهای خدماتی و جهت دستیابی به اطلاعات و آمار مورد نیاز، رفع نیازها و خلأهای آماری مرتبط با حساب‌های ملی در سطح استان می‌باشد. فعالیتهای ۱۰ گانه شامل اقامتگاه‌های عمومی، تولید فیلم سینمایی، ویدئویی و برنامه‌های تلویزیونی، فعالیتهای حقوقی و حسابداری، دفاتر مرکزی، فعالیتهای معماری، مهندسی و تحلیل و آزمایش فنی و سایر فعالیتهای حرفه‌ای، علمی و فنی، فعالیتهای اجاره‌داری و استخدام و کاریابی و اداره دفترکل، پشتیبانی دفتر کار و سایر فعالیتهای پشتیبانی کسب و کار و تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی می‌باشد. خروجی‌های این آمارگیری شامل دستیابی به ارزش افزوده، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تعداد کارکنان و جبران خدمات، شاخص‌های فناوری اطلاعات و برخی از شاخص‌های اختصاصی در حوزه‌های مختلف می‌باشد. این طرح بخشی از کدهای طرح جامع بازرگانی و خدمات است که به صورت استانی انتشار می‌یابد.

آمارگیری دامداری

فعالیت پرورش دام به عنوان منبع تولید گوشت قرمز و فرآورده‌های لبنی نقش اساسی در تامین پروتئین حیوانی مورد نیاز جامعه ایفا می‌کند، بر این اساس به عنوان یکی از زیربخش‌های بسیار با اهمیت بخش کشاورزی محسوب می‌شود. این فعالیت نزدیک به ۳۰ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی بر اساس قیمت‌های جاری را به خود اختصاص می‌دهد. علاوه بر این تولیدات این زیر بخش به عنوان ماده اولیه تامین کننده نیاز صنایع کشور از جمله صنایع لبنی، چرم و نساجی است. به رغم اهمیت فعالیت دامپروری، متأسفانه خلأهای آماری زیادی در این زمینه وجود دارد. جامعه دامپروری ایران در قالب میلیون‌ها واحد دامداری در اقصی نقاط کشور پراکنده است و غالباً به صورت سنتی و در چارچوب اقتصاد معیشتی خانوارهای روستایی، فعالیت می‌کند. با توجه به وسعت و پراکندگی واحدهای دامداری کشور، آمارگیری پیچیده دو مرحله‌ای در مرکز آمار ایران با هدف برآورد اطلاعات آماری مورد نیاز از فعالیت دامپروری برای زمان آماری مورد نظر در سطح استان‌های کشور تهیه و در تابستان ۱۳۹۶ اجرا و نتایج طرح در زمستان همان سال در دسترس کاربران قرار گرفت.

آمارگیری از آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور

طرح آمارگیری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور از سال ۱۳۴۷ تا کنون همه ساله توسط مرکز آمار ایران اجرا و نتایج آن منتشر شده است. هدف از اجرای این آمارگیری جمع‌آوری و ارائه آمار و اطلاعات ضروری برای برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، تحقیق، کنترل و هدایت عملیات اجرایی در زمینه فعالیت کشتار دام در کشتارگاه‌های کشور است. اطلاعات آماری به‌دست آمده به منظور محاسبه عرضه سرانه گوشت قرمز، تخمین برخی از اقلام آماری مرتبط با کشتار دام از قبیل پوست، روده و ...، تأمین نیازهای آماری حساب‌های اقتصادی و وضعیت مراتع کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. داده‌های این آمارگیری، ماهانه از طریق ارسال پرسشنامه به تمامی کشتارگاه‌های رسمی تحت پوشش شبکه دامپزشکی کشور جمع‌آوری می‌گردد و نتایج حاصل از آن به‌طور سالانه منتشر می‌شود. از ویژگی‌های مهم آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور، استمرار و سرعت انجام مراحل جمع‌آوری و استخراج آن است که در نتیجه می‌توان اطلاعات حاصل را خیلی سریع و در فاصله‌های زمانی کوتاه برای برنامه‌ریزی مورد استفاده قرار داد.

آمارگیری باغداری

فعالیت باغداری یکی از زیر بخش‌های بسیار با اهمیت بخش کشاورزی به حساب می‌آید که به‌همراه فعالیت زراعت بیش از ۶۵ درصد ارزش افزوده بخش کشاورزی را تأمین می‌کند. این زیر بخش با توجه به گسترش باغات در چند سال اخیر می‌تواند نقش مهمی در صادرات غیر نفتی داشته باشد که لازمه آن تولید آمار این زیربخش به صورت سالانه می‌باشد. در فعالیت باغداری تولید محصولات

دائمی مانند سیب، پرتقال، انگور و خرما در کشور اهمیت زیادی دارد. آمارهای مربوط به این زیر بخش در سال‌های ۱۳۷۱، ۱۳۸۶، ۱۳۸۹ و ۱۳۹۴ به روش نمونه‌گیری جمع‌آوری و منتشر شده است. آمارگیری نمونه‌ای از باغداری‌های کشور در سال ۱۳۹۶ تهیه و با ۱۱۶۵۹۷ نمونه در سال ۱۳۹۶ و با استفاده از چارچوب سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ در سطح شهرستان به مرحله اجرا درآمد. در این آمارگیری اطلاعات مهمی مانند تعداد بهره‌بردارانی دارای فعالیت باغداری، مساحت باغ و قلمستان به تفکیک ساده (تک محصولی) و مخلوط (چند محصولی)، تعداد درختان بارور و نهال به تفکیک محصولات، مقدار تولید محصولات آلبالو، انار، انجیر، انگور، انواع آلو و گوجه، انواع تبریزی و اوکالیپتوس، بادام، پرتقال، پسته، چای، خرما، زردآلو، قیسی، زیتون، سیب، گردو، گلابی، گیلان، نارنگی و هلو، شلیل و شفتالو، ارزش سرمایه‌گذاری بهره‌بردارانی دارای فعالیت باغداری، برآورد نهاده‌های مصرف شده مانند کود، سم، نهال و ... جمع‌آوری شده است.

آمارگیری از فعالیت‌های آبی‌پروری ۱۳۹۶

مرکز آمار ایران در راستای اجرای وظایف قانونی خود در زمینه تهیه حساب‌های ملی، طرح آمارگیری از بهره‌بردارانی دارای فعالیت صید و آبی‌پروری را برای نخستین بار در سال ۱۳۸۱ به مرحله اجرا درآورد. اجرای این طرح در دو قالب تفصیلی با سؤالات فراوان و جامع با سؤالات کمتر برای سال ۱۳۹۲ دومین اجرای آمارگیری از این فعالیت بود. طرح آمارگیری از فعالیت‌های صید و آبی‌پروری از ۱۰ آبان الی ۱۱ آذر ۱۳۹۶ به مرحله اجرا درآمد. هدف کلی از اجرای طرح، گردآوری آمار و اطلاعات مورد نیاز و ضروری در رابطه با نحوه فعالیت بهره‌بردارانی دارای فعالیت صید و آبی‌پروری از دیدگاه تهیه حساب‌های اقتصادی کشور می‌باشد. جامعه هدف طرح، شامل همه بهره‌بردارانی دارای فعالیت صید و یا آبی‌پروری در سال ۱۳۹۶ در کشور است. چارچوب نمونه‌گیری این طرح شامل فهرست بهره‌برداران دارای فعالیت صید در ۱۷ استان ساحلی و یا بهره‌برداران پرورش دهنده آبزیان در ۳۱ استان کشور بوده است. نتایج حاصل از اجرای این طرح در اختیار دفتر حساب‌های اقتصادی قرار داده شد.

آمارگیری از بهره‌بردارانی پرورش زنبور عسل ۱۳۹۶

طرح آمارگیری از بهره‌بردارانی پرورش زنبور عسل به منظور تهیه حساب‌های ملی، اجرا شده و هدف کلی از اجرای این طرح که با استفاده از چارچوب سرشماری عمومی کشاورزی سال ۱۳۹۳ انجام شد، گردآوری آمار و اطلاعات مورد نیاز و ضروری در رابطه با نحوه فعالیت بهره‌بردارانی پرورش زنبور عسل از دیدگاه تهیه حساب‌های اقتصادی کشور است. در این طرح اطلاعات گسترده‌ای از قبیل تعداد کندو، مقدار و ارزش تولیدات، ارزش پرداختی بهره‌بردار، تعداد شاغلان و هزینه‌های سرمایه‌ای در سطح استان و کشور گردآوری می‌شود. طرح آمارگیری از بهره‌بردارانی پرورش زنبور عسل به صورت نمونه‌گیری در سراسر کشور و با مراجعه به بیش از ۵۳۰۰ بهره‌بردار اجرا شد.

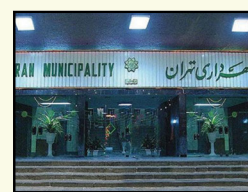
مرکز آمار ایران بنا به وظایف قانونی خود طرح‌های آمارگیری متنوعی از زیربخش‌های مختلف کشاورزی را اجرا و طیف وسیعی از آمار و اطلاعات مرتبط در این زمینه را منتشر می‌کند. فعالیت پرورش قارچ خوراکی نیز یکی از زیربخش‌های کشاورزی بوده که در کشور ما از هر نظر، زمینه لازم برای توسعه هر چه بیش‌تر این فعالیت وجود دارد و سرمایه‌گذاری در این زمینه می‌تواند نقش بسزایی در اشتغال‌زایی و صادرات غیر نفتی داشته باشد. این فعالیت در قالب تولید دو نوع قارچ صدفی (سنتی) و دکمه‌ای (صنعتی) انجام می‌شود. طرح سرشماری از واحدهای پرورش قارچ خوراکی در سال‌های ۱۳۸۰، ۱۳۸۵، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۶ انجام شده و هدف کلی از انجام این طرح، جمع‌آوری و انتشار اطلاعات آماری لازم برای شناخت این فعالیت به منظور برنامه‌ریزی و انجام بررسی‌های اقتصادی و محاسبه ارزش افزوده بخش کشاورزی است. در این طرح اطلاعات گسترده‌ای از قبیل نوع فعالیت، روش پرورش، ظرفیت تولید، مقدار مصرف نهاده‌ها و ارزش آنها، مقدار تولیدات و متوسط قیمت فروش آنها، تعداد شاغلان، پرداختی‌ها و دریافتی‌های واحدهای پرورش قارچ خوراکی و ارزش سرمایه‌گذاری در سطح استان و کشور گردآوری می‌شود.

گردآوری اطلاعات «قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور» و «قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران»

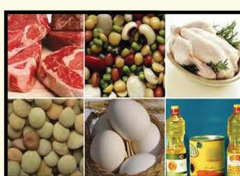
هدف از اجرای این طرح، اعلام متوسط قیمت خرید و فروش قطعی و نیز اجاره بهای یک متر مربع زیربنای واحدهای مسکونی در سطح مناطق شهرداری شهر تهران و سایر نقاط شهری کشور در هر فصل و سطوح جغرافیایی و دوره‌های زمانی مختلف است. نتایج حاصل از این طرح، اطلاعات مورد نیاز برای برنامه‌ریزی در زمینه مسکن را در اختیار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار می‌دهد. طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۷۰ و ۱۳۸۸-۱۳۸۷ طرح فوق بصورت آمارگیری‌های توسط مرکز آمار ایران و چند سال توسط وزارت مسکن و شهرسازی انجام شد. از سال ۱۳۸۸ شیوه جمع‌آوری اطلاعات تغییر یافته، به گونه‌ای که اطلاعات این طرح از طریق سامانه ثبتی مدیریت املاک و مستغلات کشور کسب می‌شود. نتایج حاصل از اجرای طرح گردآوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران و نقاط شهری کشور، به‌صورت فصلی منتشر می‌شود. از سال ۱۳۹۲ سهم معاملات در سطح استان برای طرح گردآوری "قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور" و در سطح مناطق شهر تهران، برای طرح گردآوری "قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران" و از سال ۱۳۹۴ مساحت زمین برای معاملات زمین یا زمین ساختمان مسکونی کلنگی و مساحت زیربنای واحد مسکونی و میانگین عمر واحد مسکونی برای معاملات خرید و فروش و اجاره زیربنای مسکونی برای طرح گردآوری "قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران" در سطح مناطق شهر تهران منتشر می‌شود.

گردآوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌های کشور

طرح گردآوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌های کشور، با هدف اصلی تعیین میزان ساخت‌وساز ساختمان در نقاط شهری کشور و نیز تعیین برخی مشخصات آن‌ها از سال ۱۳۵۸ به اجرا گذاشته شده است. نتایج حاصل از این آمارگیری، نیاز برنامه‌ریزان شهری به آمار و اطلاعات در بخش ساختمان و مسکن را با استفاده از گردآوری برخی اطلاعات ثبت شده در پروانه‌های ساختمانی، تامین می‌کند. پیش از تابستان ۱۳۹۳ اطلاعات پروانه‌های ساختمانی پس از ارسال توسط شهرداری‌ها، در معاونت آمار و اطلاعات سازمان برنامه و بودجه استان‌های کشور، داده‌آمایی و به صورت فایل به مرکز آمار ایران ارسال می‌شد. در تابستان ۱۳۹۳ سامانه جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی در مرکز آمار ایران راه‌اندازی شد که تمامی شهرداری‌های کشور با ورود به این سامانه، اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده در هر ماه را در آن وارد می‌نمایند. دوره انتشار این اطلاعات از سال ۱۳۵۸ سالانه، از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۸ سالانه و شش‌ماهه و از سال ۱۳۸۹ سالانه، شش‌ماهه و فصلی بوده است. در نشریات فصلی نتایج در سطح استان‌های کشور و در نشریات سالانه و شش‌ماهه نتایج در سطح تمامی شهرهای کشور منتشر می‌شود.

آمارگیری از «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری»، «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی» و «اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری»

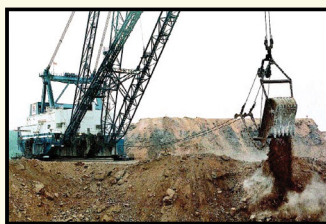
سه آمارگیری نمونه‌ای فوق به منظور محاسبه شاخص‌های قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و روستایی و نیز قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری به صورت ماهانه در سطح کشور اجرا می‌شوند. نتایج حاصل در محاسبه نرخ تورم به کار رفته و به صورت ماهانه و سالانه منتشر می‌شود. شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای کل کشور از تجمیع وزنی شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای شهری و روستایی در تفصیلی ترین سطح ممکن بدست می‌آید. همچنین با استفاده از اطلاعات این طرح‌های آماری شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای کشور به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای محاسبه می‌شود. متوسط قیمت اقلام خوراکی منتخب خانوارهای شهری کشور به صورت ماهانه با استفاده از اطلاعات طرح قیمت‌گیری از کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری بدست می‌آید.

آمارگیری از قیمت نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران

به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران، این آمارگیری از سال ۱۳۸۸ اجرا شده است. این آمارگیری از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۱ به صورت فصلی اجرا می‌شود و از فصل زمستان ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی^۱ انجام شده است. در سال ۱۳۹۵ نتایج شاخص آن از سال ۱۳۹۰ بر اساس سال پایه ۱۳۹۰ تاکنون تهیه و منتشر شده است.

آمارگیری از قیمت و مقدار تولیدکننده بخش صنعت

آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش صنعت از سال ۱۳۷۴ به منظور تهیه شاخص قیمت مربوط به آن، به صورت ماهانه در ۳۰ استان کشور (بجز استان کهگیلویه و بویراحمد) به طور منظم به اجرا در آمده است. شاخص‌های مربوط به این آمارگیری تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱، به صورت ماهانه و سالانه منتشر شد. پس از آن به دلیل اجرای فصلی آمارگیری، نتایج آن نیز به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است. آمارگیری نمونه‌ای از «مقدار تولیدکننده بخش صنعت» به منظور تأمین نیاز حساب‌های فصلی، از سال ۱۳۸۸ همراه با آمارگیری نمونه‌ای از قیمت تولیدکننده محصولات صنعتی اجرا می‌شود.

آمارگیری از قیمت و مقدار تولیدکننده بخش معدن

در سال ۱۳۸۱ همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت موجود، مرکز آمار ایران اقدام به گسترش شاخص‌های قیمت تولیدکننده نمود و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن را برای اولین بار محاسبه کرد. این آمارگیری در ابتدا فصلی و سپس ماهانه اجرا شد و نتایج آن تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱ به صورت ماهانه منتشر شد. پس از آن به دلیل سیاست‌های اتخاذ شده از سوی مرکز، اجرا به صورت فصلی بوده و شاخص‌های مرتبط به صورت فصلی و نیز سالانه منتشر می‌شوند. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است. همچنین آمارگیری نمونه‌ای از «مقدار تولیدکننده بخش معدن» به منظور تأمین نیاز حساب‌های فصلی، از سال ۱۳۸۸ همراه با آمارگیری نمونه‌ای از قیمت تولیدکننده بخش معدن اجرا می‌شود.

شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات

آمارگیری‌های فوق به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات از سال ۱۳۸۸ به صورت دوره‌های ماهانه در ۳۱ استان کشور به اجرا در آمده‌اند و سپس با در نظر گرفتن برخی ملاحظات از شهریور ماه ۱۳۹۱ اجرای این آمارگیری‌ها به دوره‌های فصلی تغییر یافت. نتایج به دست آمده از اجرای این آمارگیری‌ها به همراه اطلاعات بخش‌های «خدمات آموزش»، «خدمات بهداشت» و «خدمات هتل و رستوران» (با استفاده از نتایج آمارگیری از قیمت کالاها و خدمات شهری)، برای محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات در سطح کشور بر حسب سال پایه ۱۰۰=۱۳۹۰ استفاده شده‌اند. همچنین در برخی کد فعالیت‌ها از اطلاعات ثبتی

^۱ Paperless

استفاده می‌شود. بر اساس نتایج این آمارگیری‌ها، «شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات» برای اولین بار در سال ۱۳۹۴ و پس از آن برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ محاسبه و منتشر شده است.

آمارگیری از قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور

اجرای این آمارگیری از سال ۱۳۵۳ همراه با اجرای آمارگیری نمونه‌ای از قیمت خرده‌فروشی کالاها و خدمات مورد مصرف خانوارهای روستایی کشور آغاز شد و با توجه به سوابق و تجارب حاصله از چندین سال آمارگیری، از سال ۱۳۸۵ تعداد اقلام آماری محصولات زراعی، باغی و دامی به ۱۲۰، خدمات ماشینی به ۱۰ و خدمات نیروی انسانی به ۱۳ قلم افزایش یافت به گونه‌ای که این آمارگیری با قیمت‌گیری از ۱۴۳ قلم محصول و خدمت کشاورزی به مورد اجرا گذاشته می‌شود. همچنین اجرای آمارگیری، از شش‌ماهه به فصلی تغییر یافت. در سال ۱۳۸۹ مرکز نسبت به اخذ اطلاعات مقادیر تولید محصولاتی که تولید شده ولی به فروش نرسیده‌اند نیز اقدام نمود. در سال ۱۳۹۱ روش جمع‌آوری از کاغذی به الکترونیکی تغییر یافت و از سال ۱۳۹۲، اطلاعات این آمارگیری در سامانه یکپارچه جمع‌آوری الکترونیکی داده‌ها (سیجاد) وجود دارد. در سال ۱۳۹۴ برای اولین بار شاخص قیمت تولیدکننده بخش کشاورزی بر اساس نتایج این آمارگیری بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ محاسبه و نتایج آن برای سال‌های ۱۳۹۰ تاکنون به صورت فصلی منتشر شده است.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور

این آمارگیری از سال ۱۳۸۸ در ۳۰ استان کشور به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی، به صورت فصلی اجرا شده است. آمارگیری یاد شده از سال ۱۳۹۰ به علت جدا شدن استان البرز از تهران، در سطح ۳۱ استان اجرا شده است. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است و شاخص‌های حاصل از نتایج آن به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی کشور

از سال ۱۳۸۱، همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت، آمارگیری فوق در ۳۰ استان کشور (۳۱ استان از سال ۱۳۹۰) به صورت فصلی اجرا شده است. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است و شاخص‌های حاصل از نتایج آن به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود.

جمع‌آوری اطلاعات کالاهای وارداتی و صادراتی

در سال ۱۳۹۶ اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص قیمت کالاهای وارداتی و صادراتی به صورت ثبتي از گمرک اخذ و شاخص قیمت کالاهای وارداتی و صادراتی بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ به صورت فصلی به تفکیک ارزش دلاری و ریالی از سال ۱۳۹۰ تا کنون محاسبه و منتشر شد.

❖ تهیه شاخص قیمت‌ها

شاخص قیمت‌ها، علاوه بر تأمین ابزار ارزیابی سیاست‌های اقتصادی دولت و بانک مرکزی، نیازهای برنامه‌ریزان اقتصادی، سیاست‌گذاران و پژوهشگران به منظور استفاده در محاسبه نرخ تورم کشور، محاسبه حساب‌های ملی کشور به قیمت ثابت، درآمد واقعی، هزینه واقعی، قدرت خرید پول و ... را نیز برآورده می‌کند. قانون مرکز آمار ایران مصوب سال ۱۳۵۳، تهیه شاخص قیمت‌ها را بر عهده مرکز آمار ایران گذاشته است و این مرکز به منظور اجرای وظیفه قانونی خود، ۲۰ آمارگیری نمونه‌ای و ثبتي را در استان‌های کشور اجرا کرد و با استفاده از نتایج این طرح‌ها، ۱۶ عنوان شاخص در دو گروه عمده شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده همچنین ۲ عنوان متوسط قیمت را تهیه نمود. جدول زیر عناوین شاخص‌های قیمت به تفکیک سابقه تهیه شاخص و دوره انتشار آن‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱- شاخص‌های تهیه شده توسط مرکز آمار ایران، سابقه و دوره انتشار

گروه شاخص	ردیف	شرح	سابقه تهیه شاخص	دوره انتشار
شاخص قیمت مصرف‌کننده	۱	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای شهری	۱۳۷۴	ماهانه
	۲	شاخص قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری	۱۳۷۴	ماهانه
	۳	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای روستایی	۱۳۶۱	ماهانه
	۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای کل کشور	۱۳۹۰	ماهانه
	۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای کشور بر اساس دهک‌های هزینه‌ای	۱۳۹۶	ماهانه

گروه شاخص	ردیف	شرح	سابقه تهیه شاخص	دوره انتشار
شاخص قیمت تولیدکننده	۱	شاخص قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی	۱۳۸۱	فصلی
	۲	شاخص قیمت تولیدکننده مرغداری‌های صنعتی	۱۳۸۸	فصلی
	۳	شاخص قیمت تولیدکننده کل کشور	۱۳۹۰	فصلی
	۴	شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت	۱۳۷۵	فصلی
	۵	شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن	۱۳۸۱	فصلی
	۶	شاخص قیمت تولیدکننده نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران	۱۳۹۰	فصلی
	۷	شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات	۱۳۹۰	فصلی
	۸	شاخص قیمت تولید کننده برق کشور	۱۳۹۰	فصلی
	۹	شاخص قیمت تولیدکننده زراعت، باغداری و دام سنتی	۱۳۹۰	فصلی
سایر شاخص‌های قیمت	۱	شاخص قیمت کالاهای صادراتی (ثبتي)	۱۳۹۰	فصلی
	۲	شاخص قیمت کالاهای وارداتی (ثبتي)	۱۳۹۰	فصلی
متوسط قیمت	۱	متوسط قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی	۱۳۵۳	فصلی
	۲	متوسط قیمت اقلام خوراکی منتخب در مناطق شهری	۱۳۹۵	فصلی

شاخص قیمت تولیدکننده در ایران

شاخص قیمت تولیدکننده کل کشور با اجرای طرح‌های آمارگیری متعدد در بخش‌های مختلف اقتصادی و همچنین جمع‌آوری اطلاعات ثبتي برای سایر بخش‌ها از سال ۱۳۹۰ تولید شده است. فهرست طرح‌های آمارگیری و ثبتي در محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده عبارتند از: طرح آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی، طرح آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات گاوداری‌های صنعتی، طرح آمارگیری از قیمت محصولات کشاورزی در مناطق روستایی (سرخرمن)، طرح آمارگیری از قیمت

تولیدکننده محصولات معدنی، طرح آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات صنعتی، طرح جمع‌آوری اطلاعات قیمت تولیدکننده بخش برق و در نهایت در بخش اختصاصی خدمات از طرح‌های آمارگیری و ثبتی متعدد برای هر یک از بخش‌های اصلی به صورت تلفیقی یا جداگانه استفاده می‌شود.

محاسبه شاخص قیمت کالاهای صادراتی، وارداتی و رابطه مبادله

طرح آمارگیری از قیمت کالاهای صادراتی برای محاسبه شاخص قیمت کالاهای صادراتی از سال ۱۳۸۱ به روش نمونه‌گیری اجرا شد و تا سال ۱۳۹۲ اجرای آن ادامه یافت ولی به دلایلی اجرای طرح مذکور معوق شد. در سال ۱۳۹۳ مطالعات نظری و امکان سنجی طرح‌های «شاخص قیمت کالاهای وارداتی» و «شاخص قیمت کالاهای صادراتی» با توجه به طرح مطالعاتی تهیه شاخص قیمت کالاهای وارداتی بصورت ثبتی و با استفاده از اطلاعات گمرک جمهوری اسلامی ایران در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفت. در سال ۱۳۹۴ برای اولین بار شاخص قیمت کالاهای صادراتی، وارداتی و رابطه مبادله^۱ که تلفیقی از طرح شاخص قیمت کالاهای صادراتی و وارداتی می‌باشد، بر اساس اطلاعات ثبتی در ایران بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ به صورت فصلی به تفکیک ارزش دلاری و ریالی از سال ۱۳۹۰ تا کنون محاسبه و منتشر شد.

تغییر سال پایه شاخص قیمت‌ها به سال ۱۳۹۵

تحولاتی چون گسترش شهرها و تحولات صنعتی، تغییر شیوه‌های فناوری، میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی و پیدایش کالاهای جدید در بازار و چگونگی توزیع درآمد موجب می‌گردد رفتار مصرفی خانوارها تغییر کند. به همین دلیل تجدید نظر در نحوه محاسبه شاخص‌های اقتصادی در فواصل زمانی معین ضرورت می‌یابد. سال پایه به گونه‌ای انتخاب می‌شود که کشور از نظر اقتصادی در وضعیت با ثباتی قرار گرفته باشد و نوسانات غیر عادی و شدید قیمت در آن سال روی نداده باشد تا مقایسه قیمت‌ها در سال‌های بعد از آن معنی‌دار باشد. از این‌رو سال ۱۳۹۰ به عنوان سال پایه انتخاب و فعالیت‌های مرتبط با آن از سال ۱۳۸۷ آغاز شد. در سال ۱۳۹۴ به دلیل تغییرات شرایط اقتصادی در بازه زمانی کوتاه‌مدت، مرکز آمار تصمیم گرفت سال پایه را هر پنج سال یک‌بار بروز نماید. از این‌رو تغییر سال پایه ۱۳۹۰ به ۱۳۹۵ در دستور کار این مرکز قرار گرفت.

بعد از بهنگام‌سازی اقلام، کارگاه‌ها و فهرست برداری از خانوارهای اجاره نشین و اخذ قیمت‌ها از این منابع اطلاع، شاخص قیمت مصرف‌کننده بر اساس سال پایه ۱۳۹۵ محاسبه و سری زمانی دوره‌های قبل از ۱۳۹۵ نیز به هنگام شده و نتایج در آذر ۱۳۹۶ منتشر شد. اهم فعالیت‌های انجام شده در طرح‌های تولیدکننده جهت تغییر سال پایه به ۱۳۹۵ به شرح زیر می‌باشد:

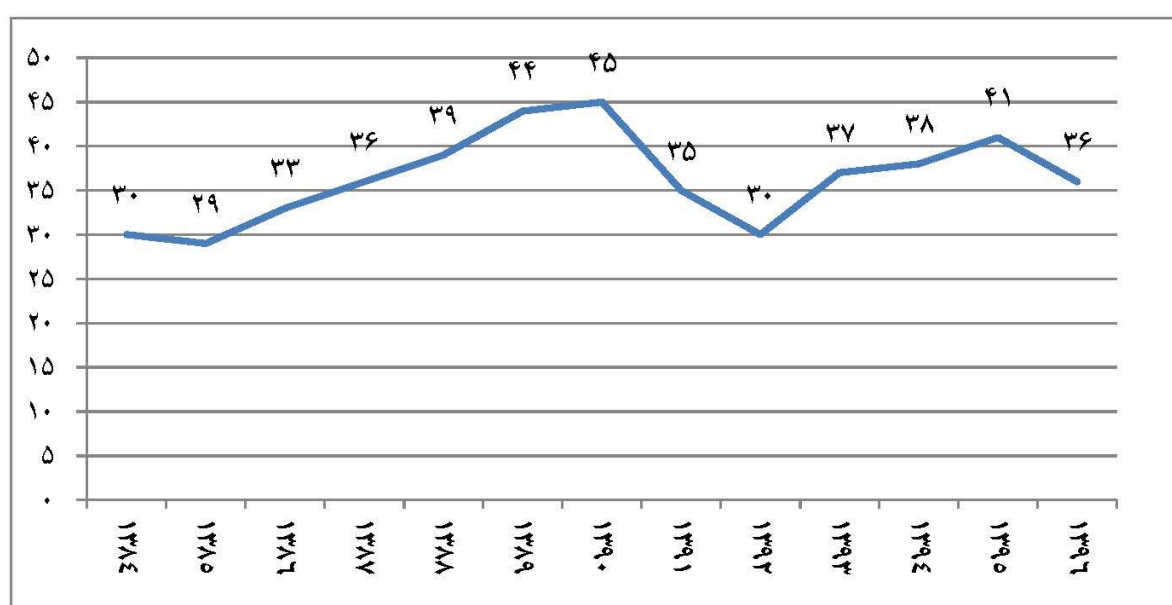
- بهنگام‌سازی چارچوب آبدی‌های آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور»
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای «قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور» بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای «قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی»
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی و اقلام آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت تولیدکننده بخش صنعت»

- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای « قیمت تولیدکننده بخش معدن »
 - بهنگام‌سازی چارچوب اقلام آمارگیری نمونه‌ای از « قیمت تولیدکننده بخش معدن »
- در سال ۱۳۹۶ گزارش‌های ارزیابی کیفیت طرح‌های شاخص قیمت در دوره‌های ماهانه و فصلی به شرح زیر تهیه گردید:

- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای شهری (ماهانه)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای روستایی (ماهانه)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت تولید کننده بخش صنعت (فصلی)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت تولید کننده بخش معدن (فصلی)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت تولید کننده بخش خدمات (فصلی)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت تولید کننده بخش کشاورزی (فصلی)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت تولید کننده گاوداری‌های صنعتی (فصلی)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت تولید کننده مرغداری‌های صنعتی (فصلی)
- گزارش ارزیابی کیفیت شاخص قیمت نهاده‌های ساختمانهای مسکونی شهر تهران (فصلی)

نمودار ذیل، روند تغییرات تعداد کل آمارگیری‌های اجرا شده در طی ۱۳ سال گذشته توسط مرکز آمار ایران را نشان می‌دهد.

نمودار ۱_ تعداد آمارگیری‌های اجرا شده توسط مرکز آمار ایران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۶

❖ تهیه حساب‌های ملی، منطقه‌ای و اقماری

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران و نیز در راستای اجرای ماده ۵۴ قانون پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر مرجعیت رسمی برای تهیه، اعلام و انتشار آمارهای رسمی، تهیه حساب‌های ملی، منطقه‌ای و جدول داده- ستانده را

به عهده دارد. براین اساس با اعمال نظام حساب‌های ملی^۱ - ۲۰۰۸، در کنار تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سالانه، حساب‌های ملی فصلی، حساب‌های ملی سلامت، حساب فناوری اطلاعات و ارتباطات، محاسبه سهم ارزش افزوده بخش خصوصی در اقتصاد کشور برای سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۹۲، آمار صادرات و واردات گمرک برحسب طبقه‌بندی‌های استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی ISIC^۲، طبقه‌بندی‌های استاندارد بین‌المللی تمامی رشته فعالیت‌های اقتصادی و محوری محصولات و طبقه‌بندی بین‌المللی نظام هماهنگ شده تهیه و تدوین شده است. در ادامه به فعالیت‌های انجام شده در این زمینه اشاره می‌شود.

حساب‌های ملی سالانه تفصیلی به قیمت‌های جاری و ثابت

هدف از تهیه آمار حساب‌های ملی فراهم کردن شاخص‌های کلیدی اقتصادی نظیر محصول ناخالص داخلی^۳، ارزش افزوده رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشد اقتصادی، رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، مصرف نهایی خصوصی و دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و ... است که برای ارزیابی عملکرد اقتصادی کشور در یک دوره زمانی یک‌ساله مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز آمار ایران، از سال ۱۳۷۰، سالانه و به طور رسمی، اقدام به انتشار آمارهای مزبور کرده است. نتایج قطعی و تفصیلی حساب‌های ملی سال ۱۳۹۴ به قیمت جاری و ثابت به تفکیک ارزش افزوده ۸۴ رشته فعالیت اقتصادی و اجزای تقاضای نهایی تهیه و منتشر شده است.

حساب‌های منطقه‌ای

هدف از تهیه آمار حساب‌های منطقه‌ای، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی ۳۱ استان کشور و ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی است. محصول ناخالص داخلی سرانه استان‌ها که از آمار حساب‌های منطقه‌ای قابل محاسبه است یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری میزان توسعه‌یافتگی استان‌ها بوده و ابزار مهمی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های اقتصادی در سطح استان‌ها به‌شمار می‌رود. اولین نتایج حساب‌های منطقه‌ای ۳۰ استان کشور برای سال ۱۳۷۹ در سال ۱۳۸۲ منتشر شد و از آن به بعد حساب‌های فوق هر ساله با همکاری معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها تهیه و منتشر می‌شود. حساب‌های منطقه‌ای سال ۱۳۹۴ به قیمت جاری برای همه استان‌ها به تفکیک ۸۴ رشته فعالیت تهیه و منتشر شده است.

۱. The System of National Accounts (SNA)- ۲۰۰۸

۲. international standard industrial classification of all economic activities (ISIC)

۳. Gross Domestic Product (GDP)

حساب‌های ملی فصلی

هدف از تهیه آمار حساب‌های فصلی، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی، ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی، مصرف نهایی خصوصی، مصرف نهایی دولتی، تشکیل سرمایه ثابت، رشد اقتصادی، رشد ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی و رشد اجزای تقاضای نهایی به صورت فصلی می‌باشد. تهیه آمارهای حساب‌های فصلی به منظور بررسی آثار سریع سیاستگذاری‌های دولت در رشد اقتصادی و رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، ضرورت دارد. حساب‌های ملی فصلی که تا سال ۱۳۸۵ با استفاده از آمار سالانه حساب‌های ملی و شاخص‌های فصلی تهیه می‌شد، برای سال‌های ۱۳۸۶ تاکنون به شیوه‌ای جدید و مستقل از آمار حساب‌های ملی محاسبه گردیده است. بدین ترتیب حساب‌های ملی فصلی تا پاییز ۱۳۹۶ به قیمت‌های ثابت و جاری محاسبه و بر اساس آن نرخ رشد اقتصادی مقدماتی نیز تهیه شده است.

تغییر سال پایه حساب‌های ملی به قیمت ثابت از ۱۳۷۶ به ۱۳۹۰

با توجه به آنکه شاخص‌های مورد استفاده در محاسبه حساب‌های ملی به قیمت ثابت پس از گذشت ۲۷ سال نیازمند تغییرات پایه‌ای بوده و با در نظر گرفتن تغییر سال پایه طرح‌های آماری مانند شاخص‌های قیمت مصرف کننده و تولیدکننده، لازم بوده است سال پایه حساب‌های ملی به قیمت ثابت نیز همگام با این تغییرات بازنگری شود. اگرچه در سطح تفصیلی موضوع، دلایل متنوعی جهت انجام اصلاحات و تجدید نظر در سال پایه می‌توان ارائه نمود، اما تغییر ساختار اقتصاد به لحاظ تغییر سطح عمومی قیمت‌ها، حذف و اضافه شدن فعالیت‌های قدیم و جدید، تغییر و تکمیل پوشش آماری داده‌ها، تعدیل و بهبود روش‌های محاسباتی، ضرورت سازگاری و هماهنگی با شاخص‌های قیمت مصرف کننده و تولیدکننده مبتنی بر سال پایه جدید و اصلاح طبقه‌بندی‌ها و تعاریف آماری و اقتصادی اقلام مورد محاسبه، از دلایل مهم برای تصمیم به تغییر سال پایه بوده است. امکان‌سنجی و تشخیص شاخص‌های کاربردی از سال ۱۳۹۵ در دستور کار دفتر حساب‌های اقتصادی قرار گرفت و نتایج سری‌زمانی حساب‌های ملی به قیمت ثابت بر مبنای قیمت‌های پایه ۱۳۹۰، در تابستان سال ۱۳۹۶ به اتمام رسیده و در اختیار کاربران قرار گرفته است.

محاسبه شاخص مقدار بخش‌های صنعت، معدن و کشاورزی

در راستای تهیه حساب‌های ملی فصلی و بر اساس توصیه‌های بین‌المللی موجود، یکی از بهترین روش‌های تهیه ارزش افزوده به قیمت‌های ثابت، استفاده از شاخص‌های مقدار می‌باشد. نیاز به شاخصی که گویای دقیق تغییرات تولید یک رشته فعالیت باشد از یک سو و عدم دسترسی به اطلاعات تولید به صورت ثبتي از سوی دیگر، همچنین در نظر گرفتن امکانات موجود در مرکز آمار ایران منجر به این شد که از سال ۱۳۸۸، در آمارگیری‌های قیمت تولیدکننده بخش‌های صنعت و معدن و نیز آمارگیری نمونه‌ای از قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور، همزمان آمارگیری از مقدار تولید بخش‌های مذکور نیز گنجانده شود. نتایج حاصل از اطلاعات این آمارگیری‌ها، پس از انجام اصلاحات و تکمیل داده‌های مورد نیاز، مورد محاسبه قرار گرفته و نتایج آن به صورت فصلی تا پاییز ۱۳۹۶ و بر اساس سال پایه ۱۳۹۰، در محاسبه ارزش افزوده فصلی به قیمت‌های ثابت بخش‌های کشاورزی، معدن (بجز استخراج نفت خام و گاز طبیعی) و صنعت مورد استفاده قرار گرفته است.

آمار تفصیلی سالانه و فصلی واردات و صادرات که برای استفاده در تهیه حساب‌های ملی از گمرک جمهوری اسلامی ایران دریافت می‌شود، بر حسب طبقه‌بندی بین‌المللی نظام هماهنگ شده تنظیم شده است. آمار فوق برای تأمین نیازهای برخی از دستگاه‌های اجرایی از جمله گمرک جمهوری اسلامی ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت بر حسب طبقه‌بندی‌های استاندارد بین‌المللی تمامی رشته فعالیت‌های اقتصادی و محوری محصولات طبقه‌بندی می‌شود. این فعالیت که در گذشته به صورت سالانه برای سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ انجام و پس از آن متوقف شده بود در سال ۱۳۸۸ مجدداً آغاز شد و به صورت فصلی برای سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۸ تهیه شد. این فعالیت به صورت مستمر در سال‌های بعد نیز ادامه یافته و در سال ۱۳۹۶ نیز آمار فوق تا پاییز سال ۱۳۹۶ و به تفکیک چهار فصل تهیه و منتشر شده است.

جدول داده - ستانده سال ۱۳۹۰

جدول داده - ستانده به عنوان یک ابزار فنی هم دارای محتوای غنی آماری است و هم به عنوان یک روش، کاربردهای متنوعی در زمینه انواع تحلیل‌های اقتصادی دارد. این جدول مهم‌ترین وسیله برای تهیه حساب‌های ملی است که خلاصه‌ای از سه روش تولید، تقاضای نهایی و درآمد برای محاسبه محصول ناخالص داخلی را ارائه می‌دهد. نخستین جدول داده - ستانده آماری که توسط مرکز آمار ایران تهیه شد، جدول سال ۱۳۶۵ با ابعاد تفصیلی ۱۷۲ در ۱۷۲ است. جدول‌های بعدی داده - ستانده برای اقتصاد ایران توسط مرکز آمار ایران در سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ تهیه، تدوین و منتشر شد. با توجه به اینکه تهیه جدول داده - ستانده آماری به طور سالانه و با تفصیل زیاد، نیازمند منابع آماری گسترده، مستلزم صرف هزینه و نیروی انسانی زیادی است، معمولاً تهیه این نوع جدول هر ۱۰ سال یک‌بار انجام می‌گیرد. مرکز آمار ایران با توجه به اهمیت و نقش جدول داده - ستانده در نظام اقتصادی و تصمیم‌گیری کشور و در راستای انجام وظایف قانونی خود تهیه جدول داده - ستانده سال ۱۳۹۰ را در دستور کار خود داد. مراحل مطالعاتی این فعالیت از سال ۱۳۹۱ آغاز شد و در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به عنوان پیش‌نیاز انجام محاسبات، اطلاعات مورد نیاز با اجرای ۱۰۵ طرح جامع و تفصیلی گردآوری شد. همچنین اطلاعات هزینه و درآمد حدود ۵۰۰ دستگاه دولتی، شرکت و سازمان بزرگ، در تفصیلی‌ترین حد ممکن به شیوه ثبتي جمع‌آوری و مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج آمارگیری‌های جامع اجرا شده برای تهیه جدول آماری سال ۱۳۹۰ به صورت اولیه، در سال ۱۳۹۴ پایان یافت. در همین سال علاوه بر استخراج نتایج آمارگیری‌های تفصیلی، روند مطالعات مورد نیاز و محاسبات برای تهیه جدول‌های عرضه و مصرف اولیه، ادامه داشته است. به لحاظ فرآیند طولانی محاسبات تهیه جدول داده - ستانده، محاسبات جدول‌های عرضه، مصرف و جدول متقارن در تابستان سال ۱۳۹۶ به اتمام رسیده و در اختیار کاربران قرار گرفته است. شایان ذکر است تهیه جداول متقارن با دو فرض محصول در محصول و فعالیت در فعالیت با توجه به نیازهای متفاوت کاربران تهیه شده است.

علاوه بر این در سال ۱۳۹۳، بر اساس نیاز اعلام شده توسط برنامه‌ریزان اقتصادی و تهیه‌کنندگان پیش‌نویس برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مرکز آمار ایران تهیه جدول بهنگام‌شده داده - ستانده سال ۱۳۹۰ را در دستور کار خود قرار داد. این جدول به

شیوه راس تعدیل شده و با پایه قراردادن جدول داده- ستانده سال ۱۳۸۰، نتایج حساب‌های ملی سال ۱۳۹۰، نتایج برخی از آمارگیری‌های جامع و تفصیلی ویژه داده- ستانده آماری سال ۱۳۹۰، از جمله آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های منتخب که به صورت ثبتي جمع‌آوری شده بود، محاسبه و در اختیار متقاضیان قرار گرفت. لازم به توضیح است جدول مذکور با ابعاد ۷۱ در ۷۱ رشته فعالیت و با فرض تکنولوژی بخش تهیه شده است.

بهنگام سازی سری زمانی حساب‌های ملی منطبق با SNA ۲۰۰۸، ISIC Rev. ۴، داده-ستانده ۱۳۹۰

علی‌رغم اینکه تدوین حساب‌های ملی با استفاده از سطح گسترده‌ای از آمارها و داده‌های اقتصادی صورت می‌پذیرد، لیکن تجدیدنظر و اصلاح سری‌زمانی آمارهای کلان اقتصادی بعنوان یک ضرورت انکارناپذیر می‌باشد. تغییر سطح عمومی و نسبی قیمت‌ها منجر به تغییر ساختار تولید و مصرف شده؛ در نتیجه قابلیت اتکای آمارهای تهیه شده بر مبنای یک سال پایه معین کاهش می‌یابد.

با توجه به آنکه تهیه جدول داده-ستانده، نمای اقتصادی یک کشور را در تفصیلی‌ترین شکل ممکن نشان می‌دهد لذا هماهنگی بین ارقام سال‌های قبل و بعد از سال تهیه جدول داده-ستانده با سال موردنظر از ضرورت‌های کار تهیه حساب‌های ملی می‌باشد. براین اساس اطلاعات سال‌های ۱۳۹۴-۱۳۹۱ براساس جدول داده-ستانده ۱۳۹۰ تعدیل گردیده و در درگاه ملی آمار قابل دسترس می‌باشد. تعدیل اطلاعات سال‌های قبل از ۱۳۹۰ نیز در دستور کار قرار دارد.

این نکته نیز قابل تامل می‌باشد که همزمان با به‌روزرشدن طبقه‌بندی‌ها و دستورالعمل‌های بین‌المللی، اطلاعات حساب‌های ملی به روز خواهند شد که در تعدیل اطلاعات با جدول داده-ستانده ۱۳۹۰ این امر رعایت شده و از ISIC Rev. ۴ و SNA ۲۰۰۸ استفاده شده است.

❖ حساب‌های ملی سلامت

حساب‌های تفصیلی بخشی و حساب‌های اقماری حساب‌هایی هستند که در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸، مصوب نهادهای بین‌المللی شامل بخش آمار سازمان ملل^۱، بانک جهانی^۲، صندوق بین‌المللی پول^۳، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه^۴ در کنار حساب‌های اصلی نظام حساب‌های ملی با هدف ارائه تصویر کامل‌تری از اقتصاد و بخش مرتبط با آن پیش‌بینی شده است. حساب‌های

^۱ . United Nations Statistics Division (UNSD)

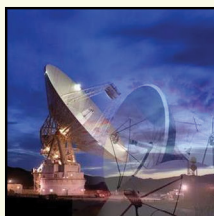
^۲ . International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)

^۳ . International Monetary Fund (IMF)

^۴ . Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

ملی سلامت یکی از حساب‌های بخشی است که تهیه و تدوین آن، توسط سازمان بهداشت جهانی تأکید شده است تا اطلاعات تفصیلی حاصل از آن ابزار مناسبی را برای سیاستگذاران و برنامه‌ریزان بخش سلامت فراهم کند. آمار و اطلاعات مربوط به گردش مالی نظام سلامت که از حساب‌های ملی سلامت حاصل می‌شود، ابزار مهمی را در دسترس قرار می‌دهد که از طریق آن امکان نظارت بر هزینه‌های صرف شده در بخش بهداشت و درمان و نیز امکان لازم برای سنجش و ارزیابی عملکرد بخش بهداشت و درمان و مقایسه آن با کشورهای مختلف فراهم می‌شود و دقت و توانایی سیاستگذاری و تصمیم‌گیری برای این بخش افزایش می‌یابد. در کشور ما، این حساب‌ها برای اولین بار در سال ۱۳۸۰ بنا به درخواست و تأمین اعتبار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور توسط مرکز آمار ایران و با همکاری وزارت بهداشت و درمان تهیه و منتشر شد و در مرحله دوم بنا به درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأمین اعتبار این وزارتخانه برای سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۷ تهیه و منتشر شد. تهیه حساب‌های ملی سلامت سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ در سطح کل کشور نیز که بنا بر درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفته بود، در سال ۱۳۹۳ محاسبه و نهایی شده و نتایج آن در درگاه ملی آمار قرار گرفته است. همچنین در سال ۱۳۹۴، حساب‌های ملی سلامت برای سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، محاسبه شده و در اختیار وزارت بهداشت و درمان قرار گرفته است. اطلاعات مذکور برای سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ نیز به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام گردیده است و از طریق درگاه ملی آمار قابل دسترس می‌باشد.

حساب‌های اقماری فناوری اطلاعات و ارتباطات

صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب بهبود عملکرد تمامی بخش‌های اقتصادی شده و به همین دلیل در اقتصاد مدرن از اهمیت خاصی برخوردار است. در ایران نیز این صنعت یکی از اجزای مهم اقتصاد ملی را تشکیل می‌دهد. علی‌رغم نقش مهمی که بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در اقتصاد جهانی و ایران دارد، به صورت شفاف و قابل پیگیری در طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی تعریف نشده است؛ بنابراین بر اساس توصیه نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸ برای سنجش چنین بخش‌های اقتصادی تهیه حساب‌های اقماری بر اساس استانداردها و تعاریف بین‌المللی ضرورت می‌یابد. با توجه به اهمیت این بخش، مرکز آمار ایران برای نخستین بار اقدام به تهیه حساب‌های مزبور برای سال ۱۳۹۱ کرد. پس از مطالعات لازم، اطلاعات مورد نیاز گردآوری شده و پس از انجام بررسی‌های لازم، محاسبات مربوط به تهیه حساب‌های اقماری فناوری اطلاعات و ارتباطات سال ۱۳۹۱ انجام شد. در سال ۱۳۹۳، پس از بررسی، تکمیل اطلاعات و انجام اصلاحات لازم نتایج آن منتشر شده و بر روی سایت پژوهشکده آمار قرار گرفته است. با توجه به اهمیت بحث فناوری اطلاعات و ارتباطات، تهیه این حساب اقماری در سال ۱۳۹۴ مجدداً در دستور کار مرکز آمار ایران قرار داده شد و سری زمانی این حساب از ۱۳۹۵-۱۳۹۲ در دست تهیه قرار گرفته است و در سال ۹۷ پس از پایان محاسبات از طریق درگاه ملی آمار در اختیار کاربران قرار داده خواهد شد.

محاسبه سهم ارزش افزوده بخش خصوصی در اقتصاد کشور برای سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۳

بخش خصوصی یکی از مهمترین بخش‌های اقتصاد کشور است که از ظرفیت‌ها و پتانسیل بالقوه بالایی در راستای توسعه و تعالی اقتصاد کشور برخوردار است. رشد و توسعه هدفمند، سیستمی و مستمر هر کشور ضمن آنکه نیازمند سرمایه‌گذاری‌های جدید در حوزه‌های عمران و زیربنایی از یک سو و توسعه سرمایه‌های انسانی از سوی دیگر است، نیازمند تهیه و تدوین و استقرار نظام آماری پویا و هدفمند و براساس آن، تهیه و تدوین حساب‌های اقتصادی است تا براساس خروجی‌های نظام آماری و نظام حساب‌های اقتصادی، مدیران و کارشناسان اقتصادی بتوانند ضمن تحلیل علمی و واقعی عملکردهای گذشته و شناسایی نقاط قوت و ضعف آن، با اتخاذ تصمیمات صحیح، دقیق و بهنگام، برنامه‌ریزی فعالیت‌های آتی کشور را در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مستغنی نمایند.

براین اساس و با توجه به درخواست اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، محاسبه سهم ارزش افزوده بخش خصوصی در اقتصاد کشور برای سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۳ در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفته است که مطالعات و محاسبات آن انجام شده و اطلاعات نهایی در اختیار اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران قرار داده شده است که در سال ۹۷ پس از اعمال نظرات، در اختیار کاربران قرار خواهد گرفت.

❖ سایر فعالیت‌های مربوط به تولید آمار

تولید نرم افزارهای طرح‌های آماری و سرشماری

سیستم‌های برداشت داده به منظور تبدیل اطلاعات جمع‌آوری شده در طرح آماری/سرشماری به قالبی قابل تفسیر توسط رایانه استفاده می‌شوند. روش‌های مختلف برداشت داده عبارتند از:

۱. داده‌آمایی توسط صفحه کلید (از روی کاغذ یا تصویر)
۲. اسکن نوری (ICR، OCR، OMR)
۳. دستگاه همراه (Tablet، PDA)
۴. بر مبنای اینترنت

مرکز آمار ایران در مقاطع زمانی مختلف از این روش‌ها به منظور برداشت داده‌ها استفاده کرده است. با توجه به تعدد طرح‌های آماری و امکانات جدید فناوری، از ابتدای سال ۱۳۹۲ سامانه سیجاد (سامانه یکپارچه جمع‌آوری الکترونیکی داده‌ها) بستر اصلی تولید نرم‌افزارهای ورود و کنترل اطلاعات طرح‌های آماری و سرشماری‌ها شده است. همچنین نرم‌افزار محاسبه قیمت نسبی داده‌های ثبتي بخش صادرات و واردات، نرم افزار محاسبه شاخص قیمت خدمات با اصلاح الگوریتم‌ها و نرم افزار محاسبه شاخص برق با اصلاح الگوریتم‌ها از دیگر محصولات نرم‌افزاری در سال ۱۳۹۶ است.

تهیه و تدوین استانداردهای آماری مورد نیاز نظام آماری ایران

استانداردسازی تعاریف و مفاهیم آماری

بخش مهمی از اختلاف‌های موجود در نتایج آمارگیری‌ها و گزارش‌های آماری مشابه در کشور، ناشی از یکسان نبودن تعاریف و مفاهیم آماری مورد استفاده در دستگاه‌های تولیدکننده آمار است که این موضوع موجب بروز مشکلات متعددی از قبیل مقایسه‌ناپذیری و جمع‌ناپذیری آمارها در سطح ملی و بین‌المللی، اتلاف منابع مالی و انسانی و در نهایت کاهش اعتماد عمومی نسبت به آمار منتشر شده می‌شود. علاوه بر این تغییر متوالی تعاریف واژه‌های اقلام آماری موجب مقایسه‌ناپذیری در طول زمان و ناپیوستگی در سری زمانی اقلام آماری می‌شود. ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران و بند «د» ماده ۵ برنامه ملی آمار کشور، مرکز را موظف به تهیه تعاریف و مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و سایر استانداردهای آماری با همکاری دستگاه‌های اجرایی نموده است. از این‌رو استانداردسازی تعاریف و مفاهیم آماری دستگاه‌های اجرایی و مرکز، از جمله اهداف عملیاتی سالانه مرکز در نظر گرفته می‌شود. در سال ۱۳۹۶ استانداردسازی تعاریف در ۶ دستگاه اجرایی در بخش‌ها و موضوعات مختلف، با مشارکت نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط در هر بخش انجام شد و در نهایت تعریف ۱۹۹ واژه آماری استاندارد و در سامانه ملی تعاریف و مفاهیم بارگذاری شده است.

جدول ۲- تعاریف استاندارد شده به تفکیک بخش موضوعی و دستگاه مربوط

نام بخش و دستگاه	واژه نهایی شده
ستاد قاجاق کالا و ارز	۱۸
وزارت صنعت، معدن و تجارت (حوزه کارگاهی)	۲۹
وزارت ورزش و جوانان	۵۱
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (معاونت قرآن و عترت)	۳۰
وزارت آموزش و پرورش	۶۳
حوزه نانو	۸
جمع	۱۹۹

پیاده‌سازی و بازنگری طبقه‌بندی‌های بین‌المللی آماری

استفاده از آمار و اطلاعات گردآوری شده از سرشماری‌ها و طرح‌های مختلف آماری زمانی میسر است که داده‌ها با بهره‌مندی از سیستمی منظم و منطقی طبقه‌بندی شوند. به همین منظور طبقه‌بندی‌های آماری به عنوان چارچوبی استاندارد و مقایسه‌پذیر برای معرفی منظم جریان‌های اقتصادی و نیز به منزله ابزاری مطمئن برای نشان دادن کمبودها و نقایص آمار و اطلاعات به کار می‌رود و از دیرباز مورد توجه جوامع و سازمان‌های بین‌المللی بوده است؛ از این‌رو برای پدیده‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی طبقه‌بندی‌های مشخصی تهیه و استفاده از آنها را به کشورهای عضو توصیه نموده‌اند. این مرکز به عنوان مرجع رسمی آمار کشور و به منظور اجرای ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران، پیاده‌سازی و بازنگری طبقه‌بندی‌های آماری را مورد توجه خاص قرار داده است و برای

ایجاد هماهنگی در استفاده از طبقه‌بندی‌های بین‌المللی آماری با سایر کشورهای جهان، در این سال نسبت به ترجمه و تدوین طبقه‌بندی‌های زیر اقدام نموده است:

- طبقه‌بندی بر حسب رده‌های عمده اقتصادی^۱ (BEC)

به دنبال ارائه نسخه نهایی طبقه‌بندی توسط کمیسیون آمار سازمان ملل در سال ۲۰۱۶ و فعالیت‌های انجام شده در سال ۱۳۹۵، ترجمه متن طبقه‌بندی کامل شده و نشریه آن در سال ۱۳۹۶ منتشر شد. نسخه الکترونیکی طبقه‌بندی از طریق درگاه ملی آمار نیز اطلاع‌رسانی شده است.

طبقه‌بندی بر حسب رده‌های عمده اقتصادی، طبقه‌بندی بین‌المللی محصول است که هدف اصلی آن تهیه مجموعه‌ای از رده‌های عمده محصولات برای تجزیه و تحلیل آمارهای تجارت است. از زمان پذیرفتن این طبقه‌بندی در سال ۱۹۷۱، مراکز آماری دنیا از طبقه‌بندی رده‌های عمده اقتصادی برای گزارش آمارهای تجارت به صورت جامع و معنی‌دار استفاده کرده‌اند و محققان نیز داده‌های طبقه‌بندی مذکور را برای تجزیه و تحلیل‌هایشان مورد استفاده قرار داده‌اند.

- طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌ها برای آمارهای گذران وقت^۲ (ICATUS)

این طبقه‌بندی برای به کارگیری در طرح آماری از فعالیت‌های گذران وقت، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ترجمه نسخه بین‌المللی آن که در سال ۲۰۱۷ از سوی بخش آماری سازمان ملل ارائه شده بود، در سال ۱۳۹۶ انجام شد و نشریه الکترونیکی آن نیز از طریق درگاه ملی آمار ایران در دسترس عموم قرار داده شده است.

طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌ها برای آمارهای گذران وقت، طبقه‌بندی تمام فعالیت‌هایی است که یک فرد، ممکن است در طول ۲۴ ساعت یک شبانه‌روز برای آن‌ها وقت صرف کند. هدف آن، تهیه چارچوبی استاندارد برای آمارهای گذران وقت بر اساس گروه‌بندی‌های معنی‌دار است. ICATUS، بر اساس تعاریف و مفاهیم استاندارد، چارچوبی را برای انتشار نظام‌مند آمارهای قابل مقایسه بین‌المللی گذران وقت، بدون توجه به نوع ابزار مورد استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها، فراهم می‌کند. همچنین ICATUS می‌تواند به عنوان یک راهنما برای جمع‌آوری داده‌های گذران وقت استفاده شود یا با طبقه‌بندی ملی کشورها که نیازهای ملی آن‌ها را منعکس می‌کند، منطبق شود.

^۱ Classification by Broad Economic Categories(BEC)

^۲ International Classification of Activities for Time Use Statistics(ICATUS)

نظارت موثر بر تهیه آمارهای رسمی در نظام آماری ایران (درون سازمانی، برون سازمانی)

یکی از مهم‌ترین ارکان مدیریت نوین، موضوع نظارت است. نظارت، فعالیتی منظم و مستمر است که به منظور بررسی تطبیقی عملکردها با معیارها و ضوابط پیش‌بینی شده، شناسایی نوع انحرافات و خطاها، واکاوی علل و منابع بروز خطاها، برطرف کردن خطاها و جلوگیری از ادامه و استمرار خطاها (به‌ویژه خطاهای سیستماتیک) طراحی شده است. مرکز آمار ایران به عنوان یک نهاد نظارتی در نظام آماری کشور در فرآیندهای اجرایی با حضور فعال در تمامی عرصه‌های تولید آمار، اعم از طراحی (طرح‌های موضوعی، نمونه‌گیری، اجرایی، آموزش و ...)، اجرا (تبلیغات، جذب نیرو، آموزش و عملیات میدانی)، همچنین ساماندهی نظام آمارهای ثبتی در دستگاه‌های اجرایی می‌تواند سلامت محصولات آماری را تضمین نماید.

مرکز آمار ایران مطابق با بند «د» ماده ۵ برنامه ملی آمار کشور مکلف به نظارت بر تمام مراحل تهیه و اجرای آمارگیری‌ها بر اساس مجموعه آیین‌نامه و فرم‌های نظارت (مصوب ۱۳۸۷/۶/۳ شورای عالی آمار) است. در این راستا نظارت بر تمامی مراحل اجرای یک طرح به دو شیوه «نظارت درون‌سازمانی یا نظارت عمودی» و دیگری «نظارت برون‌سازمانی یا نظارت افقی» صورت می‌گیرد.

نظارت درون‌سازمانی نظارتی است که توسط کارشناسان استان انجام می‌شود. در این نوع نظارت تمامی افرادی که در معاونت آمار و اطلاعات استان دارای وظیفه مدیریتی بوده فعالیت افراد تحت سرپرستی خود را کنترل می‌کنند. در طرح نظارت درون‌سازمانی، برای کارشناس مسئول طرح به عنوان فردی که ارتباط نزدیکی با منشأ بروز خطا دارد، فرم‌های نظارتی پیش‌بینی شده است که این فرم‌ها پس از تکمیل به‌صورت فایل به مرکز آمار ارسال می‌شود. در صورت واگذاری طرح به شرکت‌های آماری کارشناس مسئول طرح با نقش ناظر برون‌سازمانی می‌تواند از جذب نیرو تا پایان عملیات میدانی نظارت داشته باشد، در این صورت همکاری سازمان در تأمین امکانات نظارت ضروری‌تر از قبل است.

نظارت برون‌سازمانی نظارتی است که توسط کارشناسان خبره مرکز آمار ایران بر سازمان اجرایی استان‌ها و عملیات میدانی طرح‌ها انجام می‌شود.

در مجموع در سال ۱۳۹۶، ۸۴۹ نفر روز نظارت برون‌سازمانی بر طرح‌های آماری انجام شده است.

جدول ۳- تعداد استان‌ها نظارت شده، نفر روز نظارت انجام شده توسط کارشناسان مرکز آمار ایران و تعداد استان‌های دارای گزارش نظارت درون‌سازمانی - ۱۳۹۶

درون‌سازمانی				برون‌سازمانی		شرح
فصل				تعداد استان	نفر روز نظارت انجام شده	
زمستان	پاییز	تابستان	بهار	تعداد استان گزارش نظارت	نظارت شده	
					۸۴۹	کل
					۱۳	نظارت برنرم افزارهای شاخص قیمت
۳۰	۳۱	۳۱	۱۰	۱۰	۳۵	شاخص قیمت خدمات
۳۱	۳۱	۳۰	۱۴	۱۲	۶۹	شاخص قیمت شهری و روستایی و اجاره بها
۱	۱	۱	۱	۱	۲	شاخص قیمت ساختمان (مختص استان تهران)
۳۱	۳۱	۳۱	۱۳	۶	۲۰	شاخص قیمت صنعت و معدن
۳۱	۳۱	۳۱	۱۲	۵	۳۳	شاخص قیمت مرغداری کشاورزی گاو‌داری
۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۲۹	۱۵۵	طرح آمارگیری از نیروی کار در چهار فصل
				۳۰	۸	طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی (شش ماهه اول)
				۳۰	۴	طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی (شش ماهه دوم)
				۲۷	۱۲	طرح برخورداری خانوارها و استفاده‌ی افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا)
				۳۱	۱۳	طرح فهرست‌برداری نمونه پایه طرح‌های خانواری
				۲۴	۷	طرح آمارگیری از کارگاه‌های ارایه دهنده‌ی خدمات مرتبط با محیط زیست
				۲۹	۵	طرح معادن در حال بهره‌برداری و کارگاه‌های دارای فعالیت پشتیبانی استخراج معادن
				۲۶	۵	طرح جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی
				۲۷	۲۸	طرح‌های آمارگیری کارگاهی ویژه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات
				۲۹	۱۲	طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفرکارکن و بیشتر
				۳۰	۲	طرح آمارگیری از گردشگران ملی فصل بهار
				۳۱	۱۷	طرح آمارگیری از باغداری و دام‌داری
				۳۱	۱۰	طرح آمارگیری از بهره‌برداری‌های پرورش زنبور عسل
				۳۰	۱۲	طرح آمارگیری از فعالیت‌ها و رفتارهای فرهنگی خانوار
				۳۰	۷	طرح‌های آمارگیری از فعالیت‌های آبی‌پروری و واحدهای پرورش قارچ خوراکی
				۳۰	۴	طرح آمارگیری از کارگاه‌های ۱۰ گانه مرتبط با حساب‌های ملی

استقرار چارچوب کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران

در راستای اجرا و استقرار اصل ۱۲ (رویه‌های مناسب اجرا)، اصل ۶ (شفافیت و بی‌طرفی) و اصل ۱۵ (درستی و قابلیت اعتماد) از «چارچوب کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران» و بر اساس مصوبه ۹۶/۰۳/۰۲ شورای راهبری کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران، دو فعالیت عمده «بهبود آموزش طرح‌های آمارگیری» و «تهیه و تدوین خط مشی تجدید نظر آمارها» در دستور کار قرار گرفت. همچنین بررسی «استانداردهای انتشار داده‌ها» در راستای اجرای اصل ۱۶ این چارچوب (بهنگام بودن و به‌موقع بودن) آغاز شد.

بهبود آموزش طرح‌های آمارگیری مرکز آمار ایران

به منظور انجام این فعالیت، کارگروهی تشکیل و با تدوین نقشه راه و مدل مفهومی، مسیر حرکت در راستای بهبود کیفیت طرح‌های آمارگیری تعیین شد. بررسی نظرات کارشناسان استان در زمینه آموزش‌های طرح‌های آمارگیری مرکز آمار ایران، پیش‌آزمون و تهیه فرم نظرسنجی در زمینه اولویت‌های بهبود آموزش طرح‌ها و تهیه گزارش در زمینه مهارت‌های ارتباطی از مهمترین اقدامات انجام شده در این زمینه است. این اقدامات منجر به تعیین ۱۸ اولویت اول بهبود آموزش طرح‌های مرکز آمار گردید.

تهیه و تدوین خط مشی تجدید نظر آمارهای مرکز آمار ایران

اطلاعات آماری منتشر شده ممکن است به دلایل مختلف تغییر کرده و تجدید نظر شود. انجام این تغییرات بدون اعلام قبلی و بیان دلایل، می‌تواند تأثیر نامطلوبی بر اعتماد کاربران به آمار و تولیدکنندگان آن داشته باشد. تهیه سند خط مشی تجدید نظر گامی در راستای اجرای «اصل ۶- شفافیت و بی‌طرفی» و «اصل ۱۵- درستی و قابلیت اعتماد» از «چارچوب کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران» و افزایش اعتماد کاربران است. این سند به عنوان یک جنبه مهم از «حکمرانی خوب در آمار» نیز به رسمیت شناخته شده است. حکمرانی خوب در آمار یا به عبارتی مدیریت صحیح فرایند تهیه و تولید آمارهای رسمی با کیفیت، بخشی از شفافیت و مسئولیت‌پذیری بخش عمومی را تأمین می‌کند.

به منظور تهیه و تدوین خط مشی تجدید نظر آمارهای مرکز آمار ایران، مستندات کشورهای دیگر و سازمان‌های بین‌المللی خصوصاً «دستورالعمل خط مشی تجدیدنظر اداره آمار اتحادیه اروپا» مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت و بر اساس آن، خط مشی تجدید نظر آمارهای مرکز آمار ایران تهیه و تدوین شد.

بررسی استانداردهای انتشار داده

در راستای پیاده‌سازی «اصل ۱۶- بهنگام بودن و به‌موقع بودن» از «چارچوب کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران» و تهیه استانداردهای بهنگام بودن، مطالعه و بررسی اسناد GDDG, SDDS, SDDS-Plus در دستور کار قرار گرفت. ادامه کار و تدوین استانداردها و آیین‌نامه مربوط، در سال ۱۳۹۷ خواهد بود.

ارزیابی کیفیت آمارگیری‌های نمونه‌ای

ارزیابی کیفیت به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف طرح‌های آمارگیری و بهبود کیفیت آن‌ها انجام می‌شود. اقدامات انجام شده در این سال در زمینه ارزیابی کیفیت شامل موارد زیر است:

- بررسی نحوه محاسبه خطای وریف در طرح هزینه و درآمد خانوار و شناسایی مشکلات موجود در نرم‌افزار
- تهیه دستورالعمل نحوه تهیه LOG در سامانه سیجاد و سایر نرم‌افزارها و تهیه Application
- بازنگری شاخص‌های ارزیابی کیفیت طرح‌های شاخص قیمت و فرمت گزارش‌ها
- مطالعه و تهیه گزارش در زمینه ارزیابی کیفیت آمارهای ثبتي
- تهیه گزارش ارزیابی کیفیت آمارگیری از فعالیتهای تحقیق و توسعه - اجرای ۹۲ و ۹۳
- تهیه گزارش ارزیابی کیفیت آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار - سال ۱۳۹۵

تهیه و بهنگام‌رسانی نقشه‌ها و فایل عناصر جغرافیایی

نظارت بر تهیه و بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری

نقشه‌های آماری به منظور اجرای بهینه سرشماری‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند، بنابراین هر چه کامل‌تر و گویاتر باشند کنترل پوشش جغرافیایی بهتر انجام شده و نتایج دقیق‌تری برای سرشماری حاصل می‌گردد. بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری توسط بخش خصوصی و شرکت‌های مشاور دارای رتبه نقشه‌برداری از سازمان برنامه و بودجه انجام می‌گیرد و معاونت آمار و اطلاعات استان به عنوان ناظر اولیه مرکز آمار ایران به عنوان ناظر عالی بر روند بهنگام‌رسانی نقشه‌ها نظارت دارند. با توجه به دقت بالای نقشه‌های آماری کار نظارت بر بهنگام‌رسانی اهمیت بسزایی دارد. در سال ۱۳۹۶ در حدود ۱۶۵۰۰۰ هکتار مساحت شهری و آبادی بلوکه و تعداد ۳۰۰۰۰ آبادی مورد بهنگام‌رسانی قرار گرفت.

نقشه‌های موضوعی و اطلس سرشماری ۹۵

به منظور ارتقای سطح کیفی و گویا شدن نشریات مرکز و امکان مقایسه ساده‌تر آمار و اطلاعات از طریق نقشه‌ها، نقشه‌های موضوعی مبتنی بر جداول آماری، در قالب تصاویری که بتواند بیشترین اطلاعات را به نمایش بگذارد، تهیه می‌گردد. در سال ۱۳۹۶ نقشه‌های سالنامه آماری و سالنامه مصور و همچنین نقشه‌های موضوعی نشریات مرکز تهیه گردید، تعداد این تصاویر در سال ۹۶ به بیش از یکصد تصویر رسید. از جمله نشریات مهمی که در این راستا در سال ۹۶ تهیه گردید اطلس سرشماری ۹۵ می‌باشد که بر اساس نتایج سرشماری نفوس و مسکن ۹۵ بوده و بمنظور استفاده آسان‌تر کاربران آماری تهیه و در اختیار عموم قرار گرفت.

فایل عناصر جغرافیایی

تهیه و بهنگام رسانی فایل عناصر جغرافیایی به منظور اجرای طرح‌های آماری، از فعالیت‌های سالانه این مرکز می‌باشد که اقدامات سال ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

• نظارت بر تهیه فایل جغرافیایی و فهرست تغییرات فایل جغرافیایی ۹۵

این فعالیت از ابتدای اسفند ۹۵ آغاز و در پایان اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ اتمام یافته و شامل فرآیندهای دریافت و اعمال نتایج بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری، دریافت و اعمال مصوبات هیأت دولت، هماهنگی با دفاتر تقسیمات استانداری‌ها برای اعمال مصوبات، ترسیم سطوح تقسیماتی و بررسی محدوده شهرها به کمک وزارت راه و شهرسازی و معاونت فنی استانداری‌ها می‌باشد. فهرست تغییرات، همزمان با تهیه فایل جغرافیایی ۹۵ ساخته شده و شامل تغییرات نقاط روستایی و شهری مانند ایجاد شهر، جذب نقاط روستایی در شهرها، ادغام آبادی‌ها، حذف آبادی، تبدیل آبادی به نقاط فرعی و تبدیل نقاط فرعی به آبادی، انتقال، تصحیح کد و غیره می‌باشد.

• بررسی سطوح تقسیماتی، شهرها و اسامی آن‌ها با نشریه تقسیمات کشوری وزارت کشور با هدف رفع مغایرت‌ها و یکسان‌سازی در سطح کشور

این فعالیت پس از اتمام بهنگام‌سازی فایل جغرافیایی ۹۵ انجام پذیرفت و در این خصوص تغییرات اعلامی استان‌ها در فایل جغرافیایی ۹۵ اعمال گردید و مغایرت‌ها رفع شد.

فاز دوم طرح اتصال کدپستی به بلوک‌های آماری

مرحله اول طرح اتصال کدپستی به نقشه‌های آماری از اسفند ۱۳۹۴ آغاز و تا شهریور ۱۳۹۵ قبل از اجرای سرشماری به اتمام رسید. در این مرحله از مجموع ۹۴۳۷۵۴ بلوک شهری آماری در حدود ۵۵ درصد انطباق صورت پذیرفت. از آنجایی که هدف اولیه تامین یک فایل آدرس پشتیبان اجرای سرشماری بود. با وجود مغایرت‌های میان نقشه‌های آماری و نقشه‌های پستی و هم چنین کمبود زمان کافی، مرحله اول به صورت دفتری و بدون انجام عملیات میدانی به اتمام رسید. در مرحله دوم طرح اتصال کدپستی به نقشه‌های آماری، با بررسی‌های میدانی مغایرت‌ها و نواقص و ایرادات اتصال اولیه برطرف می‌گردد. در این مرحله ۴۵ درصد باقیمانده از بلوک‌های شهری فاز اول و همچنین تغییرات حین اجرای سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵ شامل ۴۰۶۰۰۵ بلوک شهری مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اجرای این طرح از نیمه دوم سال ۹۶ در ۱۳ استان در حال اجرا می‌باشد. در همین راستا دستورالعمل‌های لازم تهیه و دوره آموزشی برای همکاران استانی برگزار گردید.

برآورد جمعیت و خانوار

پیش‌بینی و برآورد جمعیت و خانوار، در کنار سرشماری‌ها، آمارگیری‌های نمونه‌ای و آمارهای ثبتی، شیوه‌ای دیگر از تولید اطلاعات است که در سال‌های بین سرشماری‌ها، تولید و در اختیار کاربران قرار می‌گیرد. تولید این گونه اطلاعات در فواصل زمانی بین

سرشماری‌ها به منظور هرگونه برنامه‌ریزی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در سطوح خرد و کلان اهمیت می‌یابد. اهم فعالیت‌های صورت گرفته در این خصوص به شرح زیر می‌باشد:

- بازسازی جمعیت و خانوار سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ در محدوده جغرافیایی پایان سال ۱۳۹۵ تا سطح شهرستان و به تفکیک مناطق شهری و روستایی به منظور انجام محاسبات برآوردها جمعیتی و خانواری داخل مرکز آمار ایران
- پیش‌بینی جمعیت کل کشور به تفکیک مناطق شهری و روستایی تا افق ۱۴۳۰ با ۴ سناریو و انتخاب محتمل‌ترین سناریو
- پیش‌بینی جمعیت کشور به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۱۵
- پیش‌بینی خانوار کشور به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۱۵
- برآورد جمعیت و خانوار برخی از نقاط شهری و روستایی بنا به درخواست کاربران متعدد
- بازنگری برآورد جمعیت ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ براساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵ به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی
- بازنگری برآورد خانوار ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ براساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵ به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی
- محاسبه ساعت جمعیتی کشور بر اساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵
- محاسبه شاخص‌های جمعیتی در سال ۱۳۹۵ به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی شامل شاخص‌های مهاجرت، امید زندگی در بدو تولد، میزان‌های باروری، میانگین سن در اولین ازدواج، میانه و میانگین سنی
- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان به تفکیک شهرستان و مناطق شهری و روستایی برای اجرای طرح‌های جدید آمارگیری از نیروی کار و طرح هزینه و درآمد
- پیش‌بینی مقدماتی جمعیت خانوارهای معمولی ساکن و گروهی برحسب گروه‌های به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی و فصول سال ۱۳۹۶
- پیش‌بینی مقدماتی خانوارهای معمولی ساکن و گروهی به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی و فصول سال ۱۳۹۶

تولید و بهنگام‌سازی چارچوب‌های آماری

ارائه آمارهای باکیفیت، بهنگام‌سازی چارچوب‌های مورد نیاز نمونه‌گیری کارگاهی را به یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای اجرای طرح‌های آمارگیری در کشور تبدیل کرده است. تغییرات زیاد در جامعه کارگاه‌ها موجب شده که کشورها برنامه‌ای برای بهنگام‌سازی چارچوب داشته باشند. از این رو هر سال فعالیت مذکور با استفاده از آمارهای ثبتی- مبنا در دستور کار مرکز آمار ایران قرار می‌گیرد. در همین راستا در سال ۱۳۹۶ نیز اقدامات ذیل انجام شده است:

- تهیه چارچوب مشترک از تلفیق سه چارچوب از سازمان امور مالیاتی کشور، اتاق اصناف ایران و شرکت پست جمهوری اسلامی ایران
- اجرای مرحله دوم طرح بهنگام‌سازی اطلاعات پایه‌ای کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر کشور در استان‌ها
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاه‌ها و بهره‌برداری‌های بخش کشاورزی

- بهنگام‌سازی فهرست کشتارگاه‌های کشور
- بهنگام‌سازی واحدهای پرورش قارچ خوراکی کشور
- تهیه چارچوب مشترک از تلفیق دو چارچوب از مرکز امور اصناف و شرکت پست جمهوری اسلامی ایران

تهیه محتوا برای تغذیه پایگاه اطلاعات آماری کشور

در راستای تغذیه پایگاه اطلاعات آماری کشور، مرکز آمار ایران بر اساس اجرای منظم طرح‌های آماری و استفاده از آمارهای ثبتی موجود در سالنامه آماری کشور، ۱۸ گروه اصلی آمار موضوعی (آب و هوا و محیط زیست، آموزش و پژوهش، انرژی، بازرگانی و کسب و کار، بهداشت و درمان، پولی و مالی، جمعیت و نیروی کار، حساب‌های ملی، حمل و نقل، ارتباطات و فناوری اطلاعات، خدمات اجتماعی و حمایتی، ساختمان و مسکن، سیاسی و تقسیمات کشوری، شاخص‌های قیمت، صنعت و معدن، فرهنگ، ورزش و گردشگری، قضایی و انتظامی، کشاورزی، هزینه و درآمد خانوار) را در درگاه ملی آمار طراحی کرد که هر کدام از این گروه‌های اصلی به موضوعات فرعی نیز تقسیم شده‌اند. مجموعاً اطلاعات ۶۷ موضوع فرعی در درگاه ملی آمار در دسترس کاربران است که جداول مربوط به هر موضوع فرعی بسته به بازه زمانی خروجی هر جدول به صورت مستمر بروزرسانی می‌شود. همچنین نتایج مهم مربوط به جدیدترین طرح‌های اجرا شده در مرکز آمار ایران در قالب ۱۵ جدول آماری تحت عنوان سایر جداول آماری در این بخش وجود دارد.

جمع‌آوری اطلاعات آماری اقتصادی مورد نیاز از دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها

هدف از تهیه آمار حساب‌های ملی، فصلی و منطقه‌ای فراهم کردن شاخص‌های کلیدی اقتصادی نظیر محصول ناخالص داخلی^۱، ارزش افزوده رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشد اقتصادی، رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، مصرف نهایی خصوصی و دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و... است که برای ارزیابی عملکرد اقتصادی کشور و استان‌ها در دوره زمانی مشخص سالانه (حساب‌های ملی و منطقه‌ای) و فصلی (حساب‌های فصلی) مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این خصوص تهیه و گردآوری اطلاعات و آمار مور نیاز اهمیت ویژه‌ای دارد. اهمیت فعالیت‌های صورت گرفته در سال ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

- دریافت اطلاعات فصل‌های سالنامه از ۷۲ دستگاه اجرایی
- دریافت اطلاعات گزارش فصلی اقتصاد ایران
- اخذ اطلاعات حساب‌های ملی فصلی از ۶ دستگاه‌های اجرایی
- اخذ اطلاعات ثبتی حساب‌های منطقه‌ای از ۳۱ استان به تفکیک ۸۴ رشته فعالیت
- اخذ اطلاعات ثبتی حساب‌های ملی به تفکیک ۸۴ رشته فعالیت از کلیه دستگاه‌های اجرایی

^۱. Gross Domestic Product (GDP)

- اخذ اطلاعات از وزارت اقتصاد و دارایی - خزانه داری کل کشور، برای محاسبه ارزش افزوده بخش دولت به تفکیک فایل‌های اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای و درآمد
- اخذ اطلاعات صورت‌های مالی از سازمان حسابداری
- اخذ اطلاعات مربوط به بخش صنعت از سامانه بورس (کدال)
- دریافت اطلاعات مربوط به چهار عنوان طرح آمارگیری به شیوه ثبتی بصورت فصلی از دستگاه‌های اجرایی

مرکز آمار ایران